

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMA NYOK szabadalmazását eszközli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Hirdetések felvételnek

a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindenféle fényképezési gépek és készülékekkel.
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Üi! A fotografálás elemei. Ár 2 frt.

GERŐ ADOLF

cipész-mester.
BUDAPEST,
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Ajánlja készítményeit

fájós lábakra.

ROTHBERGER JAKAB

cs. és kir. udvari szállító.
Budapest, Váci-utca 23, a nagy Kristófhoz ez. házban.
Kész férfiruhák a legújabb divat szerint. A készítmények elegáns, tartós és jutányos voltáért, valamint világkiállításokon a legmagasabb érmeikkel kitüntetve.

Vízhatlan esőköpeny, gummi sarcsipő és csizmák.
Sebészeti műszerek és kötszerek stb.,
torna- és testedző szerek.

*** SCHOTTOLA ERNŐ ***
BUDAPEST, Fonciére-palota.

Gummi és linoleum szőnyegek.
Sebészeti, műszaki és pinczészatsági
árjegyzékek kívánatra bérmentve.

„Toronyórák“
palota, lakatya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. állami kézműves, gép- és órágyár
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költségjegyzék, bérment.

KERTÉSZ TÓDOR.
Műiparúruk tára.
Kunstgewerbliche Geschenke-
Gegenstände.
Magasin des Nouveautés Indus-
trielles. — Fancy Goods.
Budapest, Kristóf-tér
(Gróf Teleki palota).

STOWASSER J.

hangszergyára
Budapest, II., Lánchíd-u. 5.
a cs. és kir. hadsereg szállítója.
Mindennemű hang-
szerek és alkalmi-
igazítások a legpontosab-
ban eszközölteknek.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

Helyiség-változtatás.
Van szerezésnek a t. cz.
közönségnek tudni adni,
hogy üzleti helyiségünket
Teréz-körút 5. sz.
alá helyeztük át.
Mély tisztelettel
Ohm és Simon.

Műfogak
egész fogorok beraknak,
a foggyökereket eltávolítják
nélkül. Fogoperációk fájdalom
nélkül. Árak mérsé-
keltek.
Löffler F. specialista,
Váci-utca 25., I. emelet.

Legrégibb czég e szakmában
Magyarországon.

Türkel és Schlesinger

Fényképezési
cikkek gyári raktára,
BUDAPESTEN,
IV. ker., Károly-utca
Károly-laktanya 4. sz.
bolt.
Árjegyzék kívánatra
bérmentve küldetik.

**Hirdetések elfogadtat-
nak a kiadó-hivatal-
ban, Budapest, IV.,
egyetem-utca 4. sz. a.**

2. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, JANUÁR 13.

42. ÉVFOLYAM.

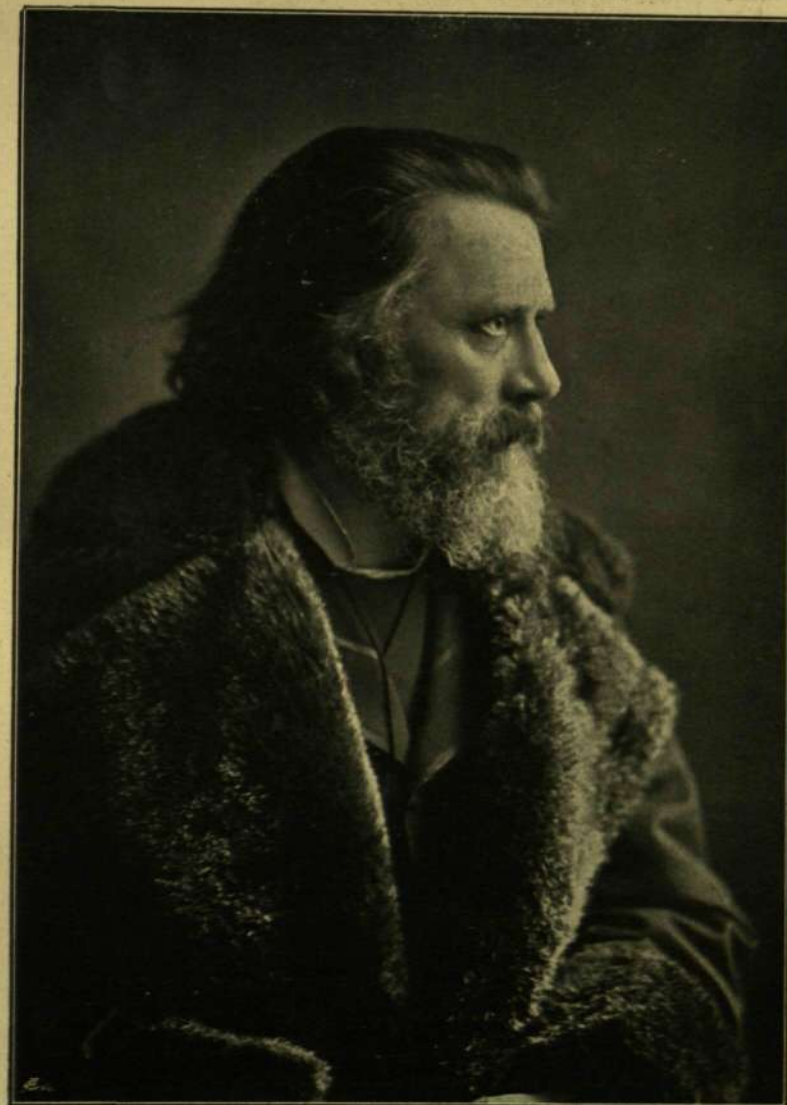
Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egy év 12 frt.
POLITIKAI UJDONSÁGOK egy év 6 frt.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egy év 8 frt.
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egy év 5 frt.
Külföldi előfizetőknek a postailag megfizetendő ártól 250

ZICHY MIHÁLY.

MESSE tőlünk, az orosz fővárosban, néhány nappal ezelőtt egy magyar művészt ünnepeket szeretettel, tisztelettel. A legelőkelőbb körök, az orosz tudományos és művészeti testületek a birodalom minden részéből elküldték üdvözlőleveleket. Magyarország üdvözlőlevele is megillel ezt a nagy művészt, mert noha régen elszakadt tőlünk, azért soha sem szűnt meg igaz magyar lenni, s az ő félszázados művész pályafutása mindig a legbensőbb érintkezésben maradt hazájával, s fényes képességével, előkelő szellemével hódolt költőinek.

Zichy Mihályt, az európai hírfestőt ünnepelték Péterváron, hol oly régen él, hol a császári udvari festője. Itt fejlődött ki tehetsége, itt lett a festővilág sajátos eredeti-szerű egyetlen alakja, oly önálló, hogy tanítványai sincsenek, mert az ő szellemét, sokoldalúságát csak hozzá hasonló képességek bírják megközelíteni. Itt töltötte el csaknem egész életét a félszázadot — rövid megszakításokkal, — melyben a genialis szellem pezsgett és forrongott szakadatlanul, játszott, kedvesen, elbájozón egyszer, hatalmas erővel, zordan és izgatón máskor, vagy pedig elragadtatva a fantázia merész ségétől, elmélyedve az élet bölcselétébe. Az epikusi élet vidámsága, a szerelem, a szépség bájjai, az életismeret nagy igazságai, a lélek merész fantáziája, a világ keserű bölcselése és ironiája, uralkodó eszmék kritikája és megtámadása, eszmények és képzeletek szimbóluma és allegóriája, a história, a népelet, az emberismeret, a humor, a devajás, a pompa, a vidámság és a drámai fenség. — a világ, a történelem, a morálista: ez mind alakot ölt Zichy Mihályban, a ki még föl keresi a nagy költői szellemeket is, hogy azok világ ba beleélje magát és kidomborítsa eszméiket, alakjait. Érez, tréfál, játszik, magyaráz, igazat. E csodálatos sokoldalúságában rendkívül termékeny, bámulatosan eredeti, s a mód, a mint szelleme nyilatkozik, ismét oly sokféle, de elég neki a közönséges rajzoló ön, vagy a toll. Az ábrázolás, az előadás e legegyszerűbb eszközeivel is elragad, elbájoz. Finom, elegáns, gyöngéd tud lenni ép oly mértékben, mint erős, elkeseredett és megázó. Majd a fekete krétát, vagy szentet veszi elő, a karton-rajzoló szerét, melyhez azonban biztos kéz, nagy formaérzék kell. Gyakran még színeket is használ ezekhez, vékony vízfestéket. Hogy pedig a színek mily fényt és pompáját tudjak fejteni, mutatják aquarell-képei, melyekkel művészete legmagasabb fokát érte el. Ezeket őrzik mindenfelé a császári palotákban, a ragyogó albu-

ZICHY MIHÁLY.

ban rendkívül termékeny, bámulatosan eredeti, s a mód, a mint szelleme nyilatkozik, ismét oly sokféle, de elég neki a közönséges rajzoló ön, vagy a toll. Az ábrázolás, az előadás e legegyszerűbb eszközeivel is elragad, elbájoz. Finom, elegáns, gyöngéd tud lenni ép oly mértékben, mint erős, elkeseredett és megázó. Majd a fekete krétát, vagy szentet veszi elő, a karton-rajzoló szerét, melyhez azonban biztos kéz, nagy formaérzék kell. Gyakran még színeket is használ ezekhez, vékony vízfestéket. Hogy pedig a színek mily fényt és pompáját tudjak fejteni, mutatják aquarell-képei, melyekkel művészete legmagasabb fokát érte el. Ezeket őrzik mindenfelé a császári palotákban, a ragyogó albu-

mokban, melyekben a császári udvar életét örökölte meg. Az olajfestményekben mindig a merészebb eszmékhez fordul, s itt inkább a rajz tisztaságával, a tartalommal, olykor a bizarrsággal kíván hatni, mintsem a csillogó tehnikával.

A rajznak igazi nagy mestere Zichy. Mindent a legkönnyebb világossággal fejez ki: érzelmeket, hangulatokat, bájt és jellemet. A formaérzék csak ritkán egyesül egy művészen annyira igazsággal, mely tartalommal és vezéreszmékkel.

Egy francia műkritikus, Gautier Teofil, több mint harmincz évvel ezelőtt „monstre de genie”-nek, szörnyű lángésznek nevezte el. Ő ismertette meg először Zichy művészetét a világgal, mikor Pétervárról járt. Adig itthon sem tudtuk sokat Zichyről. A múzeum képtárában két ifjúkori festménye maradt meg; hogy mire vitte időközben, sejtelmünk sem volt róla, mert Zichy nem kiállítások számára dolgozik, képeinek nagy részét nem ismeri a világ, mert azok a császári család körében maradnak. Csak kevés képe fordult meg kiállításokon, kivált külföldön. Itthon több, s egy ízben a műcsarnok külön kiállítást is rendezett rajzaiból és festményeiből.

A nagy művész 1827 okt. 15-ikén született a somogyi Zichy Antalnak, az. Édes testvére Zichy Antalnak, az. irónak és főrendiházi tagnak. Atyja Zichy Sándor az ősrégi Zichy-család nemesi ágának sarja volt, anyja Eperjessy Julia. Korán elhunyt atyja helyett anyja gondozása alatt növekedett fel, a ki sokáig gyönyörködhetett fia dícsőségében, mert csak pár évvel ezelőtt szűnt meg élni 84 éves korában. Mikor iskolai folytatására Pestre hozta édes anyja, itt Marastoni Jakab festőt szívesebben látogatta, mint a piaristák gimnáziumát, s majd a jogi egyetemet. Anyja egy ideig ellenezte, de később mégis beleegyezett, hogy festő legyen. Pesten nem volt kitől tanulnia, Bécsbe ment tehát s ott Waldmüller tanítványa lett, ki a festők főmesterének a természetet hirdette. Alig volt

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlőhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési cikkekkel. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, csőelőverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindenemű szúrógépek.

5619

„Az Évszak“

Folyóirat női divat és kézimunka számára. Évente 24 gazdagon illusztrált füzet szépirodalmi melléklettel, 12 színezett divatképpel és 12 szabászati mintával. Negyedévenként 1 frt. — Nagy kiadás évenként 36 színezett divatképpel, negyedévenként 1 frt 50 kr., kapható egyes füzetekben is 20 és 30 kr-ával. Megrendelhető minden könyvkereskedésben és postahivatalban. Mutatványszámok minden könyvkereskedésben ingyen. — Kiadó-hivatal: Grill Károly és kir. udvari könyvkereskedése, Budapest, Dorottya-utca 2. sz.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A magyar büntetőjog kézikönyve.

Irta

Dr. Fayer László,

egyetemi rk. tanár.

I. kötet.

Bevezető rész és általános tanok. (Btk. 1-125. §.)

Ára füze 3 frt.

láványt nyújtott. Egyetlen nagy vértőcsában három holttest feküdt: Galeazzoé, lovászé, s a megérdemelt sorsát oly hamar elért Lampugnanié, kinek szája tátva maradt, mintha harapásra tartana készen. Nehányan megragadták a hullát, lábára kötelet kötöttek s úgy vonszolták ki.

A boldogtalan Sforza testét a sekrestyébe vitték be s megmosták véréből. Tizenöt sebet ejtett rajta az összeesküvők töre, mely meg is volt mérgezve.

Mikor a rémületes eset híré megvitték Bona

sikerült megmenekülniök, de az előbbi pár nap múlva elfogatta, a kinpádon bevalotta bűnrészességét, mire felnégyelték.

Olgiai egy ideig családjánál és barátainál rejtőzött, aztán ő is kézrekerült. Kinpádra vonva, miután csontjait összezúzták, testét összeszabdalták, mindent bevalott bírái előtt. Beismerte, hogy karácsony előtt nyolcz nappal szőtték bűnös tervüket az összeesküvők, miután megesküdtek egymásnak, s ő szent Ambrus képe előtt tett fogadást a szörnyű tett végrehajtására. Napokig gyakorolták egymás közt a gyilkos-

vetése után atyja házába menekült, de ez híré hallván a herceg megöletésének és sejtén, hogy ebben fia is részes, megöléssel fenyegette, ha el nem hagyja házáat. Ennek folytán szomszédja és rokona Calcatera Domenico házába menekült s a padláson húzta meg magát. De ott is ráakadtak s elűzték.

Ekkor édes anyja a lelkészhez fordult, megesküdve fia ártatlansága mellett s könyörögve, hogy mentse meg őt. A lelkész papi ruhát vitt neki, s ebbe átöltöztetve, fejére biretumot téve, vezette el lakására, hol elrejtette. Hallotta itt a nép

tartottak tőle, nehogy részvétet keltsen nyilvános kivégzése, tehát éjnek idejére halasztották megöletését.

Élevesen vagdalták darabokra. De Bona hercegnő meghallgatta könyörgését, s papot küldött hozzája, hogy megmentse lelkét a kárhozattól.

«Tudom, — nyögte szaggatottan a legnagyobb fájdalmak között — hogy bűneimért megérdemelnek még nagyobb kínokat is, ha testem elbirná. De a szent ügy, melyért halok, megnyugtatta lelkiismeretemet. Remélem, hogy bűneimért

III. Katalin fogoly.

«Meghalt Italia békéje!» — így kiáltott fel IV. Sixtus pápa Sforza Galeazzo meggyilkolásának hírére. De bármi leendett is e nagyfotosságu esemény kihatása az általános politikai viszonyokra, annyi bizonyos, hogy ez nem volt ok arra, hogy Katalin menegzője halasztást szenvedjen miatta, sőt ellenkezőleg, a váratlan fordulat csak növelte a pápa reményét, hogy Girolamo Riario házassága útján megszerezheti a

a nép lelkesedése nem ismert határt. A bájos urnót formaszerint tenyereiken emelték le a lóról Forliban s az ablakokból a «confettik» és torták oly özönét szórták az utcán ácsorgó néptömeg közé, hogy a szó legszorosabb értelmében jární lehetett rajtuk.

Mindezek az ovációk azonban, az igazat megvallva, inkább a szép és szellemes asszonyt illették, kit híre jó előre megelőzött, bárhová ment. Magát Girolamót legkevésbé sem szerették, sem Rómában, sem új tartományaiiban. Neve mindezt csak idegenkedést költött. Kapzsiságát, zsar-

A FARAÓ ÉS A HALDOKLÓ RABSZOLGA. (AZ EMBER TRAGÉDIÁJÁBÓL.)

hercegnőnek, a szerencsétlen nő férje tetemét leborítani elküldte azt az arany brokát diszruhát, melyet Galeazzo utolsó óráiban azzal bizott rá, hogy ha baj érne, azzal fedjék be holttestét. Abban temették el minden dísz és pompa nélkül a székesegyház sirboltjában.

Lampugnani holttestét a felismerhetlenségig eltorzítva, szétmarcangolva húzták végig kötélen utcák hosszat, minden utcán tagjainak egy-egy foszlányát és véres nyomokat hagyott hátra. Három napig tépték, marcangolták, végre a vízárókba dobták, s onnan újra kihalszva, lábánál fogva felakasztották.

Carlo Viscontinak és Olgiatinak egy időre

ság módjait, minden lehető helyzetben, csak hogy ügyesen végezhesék a dolgot. A tett elkövetését megelőző éjjel, karácsony éjjelén is összejöttek, hogy elbucuszának egymástól, megújítsák esküiket s kioszszák egymás közt a szerepeket. Hajnalban betértek a templomba és szent Istvánhoz könyörögtek, hogy segítse meg vállalkozásukat s bocsássa meg szentelt hajlokának vérrel való beszennyezését, mert a haza és a szabadság érdekében cselekedeznek. Beavatták titkukba Baranzi plébánost is, kitől elkérték szobája kulcsát, hogy ott várják be az udvar megérkezését.

Elbeszélte továbbá Olgiai, hogy a tett elkö-

átkozásait, látta Lampugnani véres tetemét végig huzolni az utcákon. Szorongó érzés fogta el, de nem mozdult, hanem mikor a Sforzák sbirrei oda is betörték, megmozdított mindent s átkutatták a lakást, belátva, hogy itt sincs biztonságban, teherhordónak öltözött és sapkáját szemére húzva, vállára egy matracot vetve, Filippo Urescotti házába ment, onnan elkergetve, Gabriella della Fiorihoz futott, hol végre szívesen fogadták, s egy gyermek és két szolgáltekhelyet adtak neki. Itt lappangott fölfedeztetéséig.

Legifjabb volt az összeesküvők között s alig huszonkét éves, arca szakálltalan. Ép azért

«Gyere haza, én nagyon beteg édes apám!»

BARTALUS ISTVÁN PÁLYAJUTJEMÉNYÉBŐL.

ZICHY ÁLY RAJZAI.

bocsánatot nyerek a legfőbb bírónál. Nem, nem bántam meg, a mit tettem. Ha tizszer újra születnék, tizszer vesznék el újra szívesen ilyen kínok között.

Köny gyűlt szemeibe a pribékeknek. A bakó keze reszketett, mikor felhívták, hogy tegye kötelességét. Pallosa többszörös csapás után is csak bőrt hasított fel. Szörnyen felordított a nyomorult ember, de aztán újra erőt vett magán s így szólt: «Rajta csak! a mit tettem, annak emléke örökre élni fog. *Mors acerba*, — tette hozzá latinul, — *fama perpetua. Stabit vetus memoria facti.*» (Késerves halál, örök hír. Fenmarad örökre e tett emléke.)

A LONDONI VÁSÁR. (AZ EMBER TRAGÉDIÁJÁBÓL.)

milanói hercegséget. Minden kedvezett tehát Katalin házasságának, s így történt, hogy már a legközelebbi május havában az egybekelés, tekintettel a gyászra, minden ünnepélyesség nélkül per procura végbement.

Valóságos diadalmat volt Katalin útja Rómába, hol IV. Sixtus udvaránál a legmelegebb fogadtatásra talált s 1479 szeptember 1-én elsőszülött fiának, Ottavianónak adott életet. Ünnepeket ünnepély követett. A pápa elhalmozta kegyeivel az ifjú házaspárt s Forli és Imola birtokával ajándékozta meg, ugyanakkor, mikor Katalin másodsor is fiát szült. Midőn pedig első körutjakat tartották romagnai alattvalók közt,

noki indulatait nagyon is jól ismerték. Tudták, hogy csak egy sovár bírvágyát kielégítse, házakat és templomokat szarcoltatott meg, elhurcoltatta az ereklyéket, misérhakat, igazságtalan adókkal zsarolta a gazdagokat s megfosztotta javadalmaitól a főpapokat. Valóságos ostora, szípolozója lett Rómának, és senki sem mert ellene szót emelni, mióta egy szerencsétlen érseket, ki önkénykedéseit nem akarta tovább tőni, titkon megöletett. Katalin becsúgya, fényűzése inkább volt alkalmas fokozni, mint enyhíteni a visszaéléseket. Hü és élettelen kép fest róla ez időből Cerratin. «Lelkes, bátor, magas, — írja róla — bájos arccal, szóban

azonban fukar. Selyemruhát viselt, bő lebernyes újjakkal, francziás fekete bársony főkötőskét, férfi övet, rajta arannyal telt tarsoly, oldalt hüvelybe dugott pallossal. Katonái közt lovon és gyalog egyaránt féltek, mert kezében fegyverrel érélyes és kegyetlen volt.

1484 nyarán — augusztus 12-ike volt — IV. Sixtus pápát szelűtös érte. Politikájának balsikerei végkép elcsúszasztották. Láttá mindjobban elhidegülni a szentszéktől az olasz udvarokat, megérte egész rendszerének összeomlását s mindez annyira elkésztette, hogy az utolsó csapást már nem birta elviselni s még azon éjjel, mikor a szelűtös érte, kiadta lelkét. Másnap hajnalban holttestét húsz fáklya világítása mellett vitték át csöndben a Szent Péter templomába. Senki sem siratta, senki sem virrasztott eltorzult, megfedegetett teteme felett, kivéve egy ferenczrendi barátot, ki ravatala mellett halkán morzsolta le imáit.

A pápa halála a rend és tekintély minden kötelekét megbontotta Rómában. Általános anarchia ütötte fel fejét. Nem volt mi féken tartsa többé a hatalmas családok versengését, a nép feltartóztatlan dühét, mely különösen a szírián elődö kegyenczek ellen irányult. Megtámadták Riario házát, melyet Katalin rendkívüli fényűzéssel rendezett be, kifosztották, lerombolták terméit, szétördösték a Viscontiak és Riariók czimereivel díszített nehéz szekrényeket, melyek telve voltak ezüst és majolika tárgyakkal. Még a kertben is széthasogatták a fákat.

Az új pápa, VIII. Ince személyes ellenszenvvel is viseltetett Riario iránt, de nem tehetett semmit ellene, míg Katalin és férje az Angyalvár birtokában voltak. A bibornoki kollégium 8000 aranyat ajánlott Girolamónak, ha elhagyja Rómát és tartományaiiba vonul. A nehézség inkább abban állt, hogy hogyan vehetnék rá Katalint az Angyalvár átadására. Katalin kérelmetlen maradt, de látva férje árulását, utójára engedett s elhagyta Rómát, szeptember 4-én Forliba tették át székhelyüket.

Itt aztán utóéletre a döllyfős kegyenczet végzete. Egyfelől az új pápától, másfelől az Imola birtokára vágó Medici Lorenzo cselvetéseitől is fenyegetve, mind szorosabba húzódtott körülr a háló, mely megbuktatására volt tervezve. Bökezü vendégeskedése, megmondott, óvatos kormányzása mind későn volt már s nem tartóztathatták fel a közelgő bukást.

Engedve Medici Lorenzo és a florenzei udvar titkos nótatásainak, néhány elégedetlen, Ronchi, Pansechi és az Orsini vezetése alatt összeesküdött Riario élete ellen s elhatározták, hogy elteszik láb alól. Ürügyl a nyomasztó adóterhek szolgálták, melyeket Riario Forli polgáraitra kivetett s melyek szoldosai fentartására szolgálták.

VARNAI SÁNDOR.

(Folytatása következik.)

RÉGI TÖRTÉNET.*

Zúg a malom szakadatlan;
Hallod, hallod-e?
Gyertya is ég az ablakban;
Látod, látod-e?
Itt epestem magam érted,
Ha el nem jössz, mért ígérted?
Csalfa, csalfa te!

Hozzánk őzni járogattál,
Ott sürgögtél én;
Kertünkben is látogattál,
Barna szép legény!
Mondtál engem mindenednek,
Világodnak, életednek
S én mind elhívtam.

Egy virágot ápolgattam,
Gyöngö, gyöngö volt;
Kérted azt és neked adtam ...
Tündökölt a hold.
Lásd! azóta kisi kertem,
Kis kertemben régi kedvem
Pusztá és kiholt.

Időgenül élek itthon;
Rajtam egy kereszt ...
Séggyelve őrzöm titkom,
Annak kintja veszt;

* A „Budapesti Szemle” legújabb füzetéből.

Özvegy anyám megtagadott,
Sirva töltök éjet, napot,
S te nem bánod ezt.

Csendes az éj, csillag szalad,
Látod, látod-e?
Örvény zúg a malom alatt,
Hallod, hallod-e?
Titkomat hady nyelje ő el,
Ha nem jöttél, ne is jőj el,
Hűtlen, csalfa, te!

LEVAY JÓZSEF.

A GÖRÖG LEÁNYHOZ.

(Emlékezet Görögországra.)

Görög leány, miért is láttalak
Szeresselek-e, vagy imádjalak?
Ki túl fénylett a Sunion fokán,
Pallas Athene volt ily szép talán!

Nem ilyen volt-e egykor, a kiért
Ihletve Phidias véstől fogott,
S addig faragta Párosz hőkövét,
Míg abból női eszményt alkotott?!

Vaj' nem te voltál az a szép Heléna,
Kiért egykor Ilion romba dalt?
Nem téged rejtett a tenger tájtéka,
Melyből hajdanta Vénus fölmerült?

A múlt nagysággért égő fájdalom,
Mikéntha arcodon borongana
S szerelemért epedő ajkadon,
Sappho keserve s lángja forrása!

Szemed mintha hazádnak tiszta kék
Egén rezgő sugártól izzanék,
És fenséges habkőnyűv termeted,
Ott úszna fönn az Olympos felett.

S ha fölhevül a zene gyönyörében,
Oly meglepő tánczodnak kelleme,
Miként ha bájos társai körében
Terpsichore varázsa lejtene!

Oly szép s bájos valál görög leány,
Érted lángolni tudnék véghetetlen.
Mért is vagy rám nézve — ez fáj csupán —
Mint az Olympos oly elérhetetlen?!

Légy hát — az is vagy tán, — görög leány,
Eszmény a Parthenon homlokzatán,
Hestéa-szűz, — ki gondall őrized,
Elégni nem hagyva a szent tüzet —
S Hellaszra egy fájó emlékezet!

N. N.

OROSZ ÉLETEKÉPEK.

Grubov F. 1880-ban megjelent könyvéből. Oroszból ford. S. V.

Könyörömadánygyűjtők.

A természet minden kincseivel bőven megáldott orosz birodalom kétharmadában évszázadok óta rendes tünemény az évről-évre beálló éhínség. Aratás után az illető inséges tartomány kormányzója annak rendje és módja szerint a Szent-Pétervárott székelő belügyminiszternek azt jelenti, hogy a rozs- és búzatermesben mutatkozó hiány miatt a népnek télen nem lesz mit ennie, ennél fogva első sorban az adó behajtásának felfüggesztését, továbbá könyörömadányok gyűjtését véli elrendelőnek, stb.

Az efféle jelentések a szokott eljárás alá vétetnek, a mennyiben az illető szakminiszter javaslata nyomán az államtanács a könyörömadányok gyűjtését rögtön el is rendeli, de már az adóbehajtás dolgában tüzetesebb és behatóbb jelentéseket kíván, vagyis más szavakkal: az adót még az éhenhalóknak is megveszik, mert hát az adó behajtását megbízott csinovniknak lennie kell! Ez pedig csak úgy lehetséges, ha mesterséget fenakadás nélkül folytathatja. Mig másutt a nyomor okozta éhínség az emberi természet legvadabb kifakadásait is visszariasztja: Oroszországban ennek épen ellenkezője szokott történni. A szegénység súlyos terhét a nép azon osztálya viseli, mely még kivételképen sem ismeri a jöletet; de a lelketlen hivatalnokok serege

rendesen ezen élődik. A könyörömadányok gyűjtésére első sorban a kormányzósági kerület vezetője lenne hivatva, ki azonban a sok vesződséggel járó munkát alárendelt hivatalnokokra szokta bízni. A nemességi marsall legfeljebb a főnemsekhez küldi el az aláírási ívet; de már a pénzbeszedéssel édes keveset törődik, mivel ezt méltóságával össze nem férő dolgoknak tartja. Ily módon az adományok nagyobb részét oly emberek kezelik, kiknek eszük ágában sincsen, hogy a pénzzel lelkiismeretesen bánjanak. Egy bizonyos határidő letelte után a társadalom különféle rétegeiben megfordult aláírási ívek a kormányzóhoz jutnak, ki azokat a belügyminiszternek terjeszti fel, honnan utolsó sorban az uralkodó elé kerülnek.

Azon tetemes összegre rúgó könyörömadányokból most azt kellene következtetni, hogy az inség s a nyomor legalább részben megszűnnek, de a tapasztalás ennek épen ellenkezőjét mutatja. A természetben kiutaltványozott könyörömadányok két harmadrésze a szállítók, leltározók és raktárfelügyelők kezei közt kallódik el, a készpénzt pedig rendszeren az adóvégrehajtó viszi el, ki rendszeren akkor jelenik meg valamely inséges községben, mikor a kiosztandó pénz az előjárósághoz jut, mely aztán adóhatalmalk, végrehajtási és egyéb költségek fejében a szegény népek utolsó fillérért is lefoglalja. Az ily alkalommal felszámított költségek nagy részét az előjáróság, egy szintén tekintélyes részt pedig a kormányzósági adófelügyelőség nyeli el, a hátralék a végrehajtó s az adószedő zsebében marad.

I-só Miklós csár a krimiai hadjárat után véletlenül kezébe jutott francia és angol lapokból megtudta, hogy az odesszai kormányzóság területén sok száz ember éhen halt, a nélkül, hogy az orosz kormány az inség elhárítására valamit tett volna. A háború kedvezőtlen vége miatt a nélkül is izgatott kedélyű csár első felindulásában Nesselrode gróf kanczellárt hivatta elő.

— Hallod-e, Nesselrode — kezdé a csár egy csomó újságot a miniszter orra elé tartva — vagy te hazudsz, vagy pedig ezek az átkozott újságírók; olvasd el, mit írnak ...

Hogy mit felelhetett Nesselrode a csárnak, arról hallgat a krónika, de annyi bizonyos, hogy a csár nem jutott többé külföldi lapokhoz, és az odesszai kormányzóság egészségi okok miatt állásától való felmentését kérte. A nagy meglepetést okozott eseménynek még az folytatása is lett, hogy tizenhét községi előjáró — pristav — lopás és zsarolás miatt a börtönbe került. Ennél még nagyobb port vert föl II-ik Sándor uralkodása alatt a szibériai inséges könyörömadányok kezelése körül fölmerült botrány. Ugyanis az uralkodó-család tagjai maguk közt az inségesek számára másfél millió ezüst rubelt gyűjtve, elhatározták, hogy ezen összeg kizárólag munkaképtelen szegény özvegyek és árvák segélyezésére fordítsák. A kiosztással megbízott főhivatalnok azonban oda magyarizta a parancsot, hogy a segélyezésben első sorban tábornokok és egyéb magasrangú hivatalnokok özvegyei részesítendők, minek folytán a valódi szegényeknek semmi sem jutott. Kiderült továbbá, hogy a segélyezést kapott hölgyek annak egy részét a kiosztást teljesítő csinovniknak adták át, a többi pedig Szent-Pétervárról, vagy Moszkvából megrendelt francia divatrukra fordították. Statisztikai kimutatások szerint Oroszországban évenként 12—15 millió rubelt gyűjtene könyörömadányokra, ezen óriási összegből a szegényeknek s inségeseknek áll jut valamit.

Szent-Pétervárott a koldusok nincsen megengedve, de azért majd minden lépten-nyomon látni koldusokat, kik a járók-kelőkől kéregetnek, a nélkül, hogy a különben oly szemfüles rendőrség ügyet vetne rájuk. Ennek oka részben abban is keresendő, hogy a titkos rendőrségnek sok hasznavehető tagja a nyomorék koldusok sorából kerül ki. Ezek minden feltűnés nélkül, bárhova is befurakodhatnak, a gyanusnak látszó embereket könnyen szemmel tartják. A téli palota pinceszében forralt robbanási merényletet még jó eleve egy utczai koldus jelentette be a rendőrségnek.

Mire a félkezi koldust a rendőrmester elé vezették, hol vallomását ismételnie kellett volna, egy ismeretlen ember papiros szivarkát (oroszul *papirosszi*) adott neki, melyre az első szobában

rágyújtott. Néhány perc múlva a koldus iszonyú kínok közt meghalt, a nélkül, hogy csak egy szót is szólhatott volna; oly erős volt a mérge, melyet a szivarka füstjével nyelt el. Azóta a külföldről Szent-Pétervárra, vagy Moszkvába utazó idegeneket rendszeren figyelmeztetik az útcai koldusokra, kiknek nagy része most is a rendőrség szolgálatában áll.

ANTIMAGNETIKUS ÓRÁK.

Az órák és a kutató természetbúvárok nagyon jól tudják azt a közönség előtt még csaknem ismeretlen tény, hogy az óráknak legnagyobb ellensége a delezés erő, mely azok pontos mozgását zavarba hozza, mivel az óra legfinomabb eszközei rendszeren aczélből vannak, melyre a delezés különös hatása van.

A tapasztalati életből elég legyen felemlítünk, hogy a villamoskocsi vezetőinek s az úri nőknek zsebéből rendszeren rozslú járnak, az előbbiek a villamámam gyakori hatása miatt, az utóbbiaké pedig azért, mert rendszeren nagyon közel vannak az aczélrúgókkal ellátott vállfűzőhöz. Az sem ritka dolog, hogy némely embernek testében is oly nagy a magnetikus erő, hogy órájának mulhatatlanul rövid idő múlva rozslú kell járnia, bár ugyanaz az óra más embernél egészen pontosan mutatja az időt. Még a legdrágább khronometer is csakhamar elromlik ily környezetben, de viszont könnyen megjavítható, ha más emberhez jut. Így gyakori dolog ennek következtében, hogy az óra nem hibás, ha a zsebére esetleg rozslú jár, hanem gazdája, s hogy a gondosan kijavított óra is elromlik pár nap múlva magától, habár lényeges szerkezeti baja nincs.

A közönséges életben mindez legfőleg apró kellemetlenségeket és bosszúságot okoz, de a tudományos világban, hol különösen az orvosi, technikai és csillagászati méréseknél az óra pontossága mulhatatlanul szükséges, már régen gondolkodnak azon, miként lehetne ezen a bajon segíteni. Így jött létre az antimagnetikus órák eszméje, azaz olyan óráké, melyekben a rendes aczél helyett a delezésségre jobban ellenálló anyagokat alkalmaznak.

A finomabb órák szerkezete egész sereg apró szükséges részekből áll, melyek közül különösen a rugókat, kerekéket, mérleget készítk rendszeren aczélből. A horgonykerék és villa, valamint a biztosító korong és mérleg a leglényegesebb részek. Olcsóbb óráknál, ha azokat ellenállókul akarják készíteni, ezeket rézből és kinaezüsből állítják elő s csak a tengelyeket s némely más kevésbé érzékeny részt aczélből. Finomabb óráknál a horgony aranyból, a horgonykerék rubinból s a rugó palladiumból készül. Különösen a főrugónak kell más anyagból lenni.

A legczélsebb anyag a rugó számára az aczél mellett a palladium. Csakhogy ez meg lehetős drága. Egy kiló platina 600 arany 1500, a palladiumból azonban 6—7000 forintba kerül egy kiló, s egyetlen rugó anyaga is legalább 5 forint áru. A palladium, mely a platinnal együtt fordul elő, igen ritka ásvány, csak 1803-ban fedezték fel. E mellett még nagyon nehezen lehet vele banni.

Az antimagnetikus óráknál rendszeren érzégyűleket használnak, melyben 10 rész palladium, 30 rész arany, 20 rész ezüst és 40 rész réz van. Ujabban az aluminium is használatban van, valamint az iridium, mely azonban szintén drága s csak gyémánttal csiszolható. A palladium kétszer oly súlyos, mint az aczél, de nem oly sűrű, nem rozsdásodik s az idő-változásoknak is képes ellenállani.

Igen természetes, hogy antimagnetikus óra ennél fogva, ha jó, drága is. Különösen az elektrotechnikusoknak, kiknek munkaköre pedig mostanában folyvást tágul, elkerülhetlenül szükségük van ily drága, ellenálló zsebórákra.

EMBERÁLDÓZATOK KELET-INDIÁBAN.

Az angolok uralma Kelet-Indiában nagyon jótékony hatással volt az ott divatozott tömördek emberáldozat megszüntetésére. Az özvegy nők megegetésén kívül is, mely Európában legismertebb volt, különböző vallásos babona következtében ezer meg ezer embert öltek meg Kelet-Indiában. Sajnos, hogy az angol hatalom nem elegendő eme véres babonák teljes kiirtására.

Több, mint 200 millió ember között mindenkor akad egy egész sereg, kik tudnak módot és alkalmat találni, hogy azt a vallásos gyilkosságot titokban gyakorolják, sőt arra is, hogy az esetleg felfelűrt gyanút magukról elhárítsák. Különösen megcsontított gyermekhullákat gyakran találtak, de a kutatás mindenkor eredménytelen. Magától érthető azonban, hogy az ily vérengzések tömegesebben nem fordulnak elő, a hol angolok sűrűbben laknak, hanem inkább az ugynevezett hűbéres államokban, hol benszülött fejedelmek uralkodnak, kik az angoloknak adót fizetnek.

Leggyakoribb az ember-áldozat a Kali nevű istenségnek, melyet nő alakban ábrázolnak, ki nyakán koponyákbl összetett éket visel. Az áldozatok rendszeren csecsemők, kiket minden nagyobb épületnél, különösen gyárak, hidak s gőzgépek készítésénél az indiaiak Istennő tiszteltetére megölnek vagy megcsontítanak.

Igen nagy számmal hoznak áldozatokat továbbá Mraigh istennőnek is. A hitrege szerint ez az istennő egykor leszállott a földre és a khordoknál emberi alakban élt Umbally Byli név alatt. Egy nap főzeletet tisztítva megvágta új-ját s csodálkozva vette észre, hogy az újjából kicepegett vér a köves, termékeny talajra esve, ott csakhamar zöld növényzet támadt. A jó istennő erre összehívta a khordokat, felajánlotta magát áldozatként s felhívta a népet, hogy öljék meg, vágják darabokra s szórják szét vérért a köves talajon, hogy azt megtermékenyítse. A khordok azonban nem akarták őt bántani s ezért az istennő azt tanácsolta nekik, hogy idegen áldozatot szerezzenek. Innen származik a Marigh véráldozat. Az erre kiszemelt szerencsétlenek nagyobb részt a khordok hatalma alatt álló pannuindok közül válog. Elfogva egyet, ha lehet 18 éves fiatal embert, lenczokba verve tartották az áldozat napjáig egy-egy előkelő ember házában. Az angolok nagy buzgalommal igyekeztek a babona ellen működni, sikerült is több száz embert megmenteni, különösen az által, hogy a khordokkal elhitették, hogy az ökrök vére is csak olyan hatásos, mint az embereké. De ez a csel csak ideig-óráig sikerült; most ismét gyakrabban fordulnak elő esetek, hogy egyes ifjak eltűntek s így valószínű, hogy a khordoknál a vallásos babona ismét virágzik.

Mennyire elterjedt Kelet-Indiában a vallásos babona a véráldozatok hasznáról, legjobban tanúsítja, hogy itt még a mohamedánok is hoztak véráldozatot, melytől más országokban iszonyodnak. A mohamedán világ tudvalevőleg két nagy felekezetre oszlik, a szuniták és szitákra.

E két felekezet gyűlöli egymást mindenütt, s igen gyakran van közöttük veszekedés. A gyűlölet oka a vallási hagyomány szerint az, hogy a próféta két unokáját, Huszant és Husszaint a szunita gazidok cselvel vendégüknek hívták meg s aztán nyíllal megölték. A szuniták annyira megharagudtak ezen embertelenség miatt, hogy azonnal elhatározták, hogy a martírok halálát évről-évre megünneplik. Mihelyt kezökbe jut csel vagy erőszak által a szuniták nemzetségéből egy ifjú, lehetőleg árva fiú, azt rögtön elfogják, de az után kényeztetik és hosszabb ideig minden jóval ellátják a vendégszeretet emlékére. A mohasrem-ünnepe előestéjén azonban elviszik az ártatlan áldozatot egy szűkebb körbe, hol a gyilkosok tojásdad alakú körbe állanak, melynek végeit középtől sűrűn belisztezik. Minden jelenlevő szunita kezében van egy vashégyű vékony páleza, mely a Husszan és Husszain meggyilkolásánál használt nyilakat jelképezi. A gyermeket a kör közepére teszik s addig szurkodják, míg lassanként elvész. A lisztelt vegyült vért gondosan összegyűjtik s szétosztják egymás között emléklül. Ha árva fiút nem kapnak, megfognak egy szerencsétlen kuli, s azt áldozzák fel.

Ily módon Kelet-Indiában még maig is ezrével fordulnak elő a véráldozatok s valószínű, hogy azok gyökeres kiirtása csak az iskolák és a népműveltség elterjedése segítségével lehetséges s így esetleg még sok évtizedig fenn fognak maradni.

EGYVELEG.

* Egy kópá méh, ha 30,000 fűből áll, egy-egy nap átlag körülbelül egy kiló mézet képes gyűjteni. Képzeltető, milyen munkát kell végeznie a kópá

lakosságának, hogy ennyi zsákmányra szert tegyen. Megfigyelték, hogy ha az idő szép, egy-egy munkás 6—10 nagyobb útat tehet s 40—80 virágot kiaknáztak, miközben $\frac{1}{16}$ gramm mézet gyűjt. Hogy egy kiló mézet összehordhassanak, mintegy 3000 sejtet kell megtölteniök, a mit egy méh magában három év alatt sem tudna megtenni. A munka esélyt voltát a munkások nagy száma ellensúlyozza. 30,000 méh egy nap alatt körülbelül egy millió virágot aknázt ki. Csak így sikerülhet egy kiló mézet összerakniok.

* A száraz fa tartósságát és keménységét az Egyesült-Államokban eredeti eljárással mődjítják elő. A fahasábokat u. i. olyan hengerekbe teszik, a melyekben a levegőt 150—250 foknyira melegítik s e mellett mintegy tíz kilónyi súlylyal nyomatják. Ez az eljárás 10—12 óráig tart. Aztán lassan lehűtik a fát. E közben a fában levő nedv feketés, rothadást gátló anyaggá válik, mely a lehűlés alatt megkeményszik s a fa likacsait betömi. Ezt a módot már több vasúttársaság alkalmazza s különösen a talpfákban való hasábokat edzi ekképen.

* A falevelek hullása — egy angol természetbúvár megfigyelései szerint — nem egyszerre, hanem három egymás utáni időszakban történik. Először a kisebb galyak levelei perengnek le, nyolcz nap múlva az általános levélhullás következik, végül legutoljára azok a levelek hulladoznak le lassanként, a melyek a fának a legvédebb részén állottak.

* A ragadozó vadak és kigyók Indiában a múlt év folyamán 21,344 embert pusztítottak el, mégpedig legtöbbet, vagyis 18,540-et, a kigyók öltek meg. Hogy állat mennyi esett nekik áldozatul, az egyenesen kiszámíthatatlan. Csupán a tigrisek Asszamban és Bengáliában 21,000 állatot emésztettek el; ha pedig a párduezők, farkasok, medvék, hiénák és elefántok pusztításait is oda számítjuk, 90,253 állatának kivégzése szárad a lelkekön, vagyis 9000-rel több, mint a megelőző évben. Viszont azonban őket is szorgalmasan pusztította az ember. Az indiai kormány ugyanesak a múlt évben 117,447 rupiát (vagyis a mi pénzünk szerint ugyanannyi forintot) fizetett ki jutalmul a kártekonny vadak irtására. Az ilyen elejtett vadak közt volt tigris 1267, párduez 4088 és kigyó 117,120.

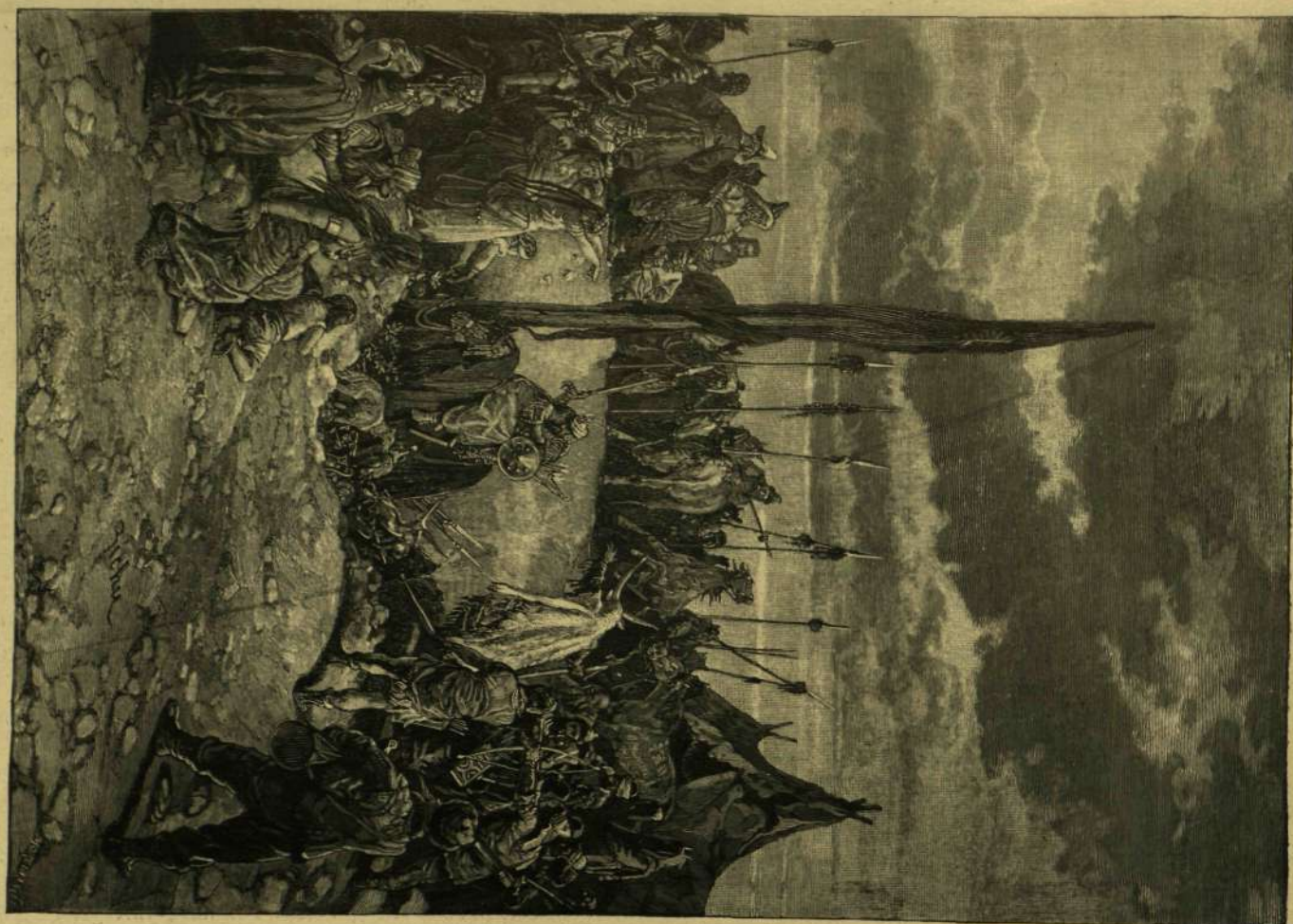
* Az alma — Searles G. amerikai orvos szerint — egyike a legjótékonyabb eledelnek. Szabályozza a máj és a vese működését, gátolja a köképződést, fölemésztja a túlságos gyomorsavát, elősegíti az emésztést, fertőtleníti a szájat, elhárítja a gégébántalmakat, enyhíti a szomjúságot s előmozdítja a jó alvást annyira, hogy lefekvés előtt nagyon ajánlatos egy-egy almát enni. Ez aztán elég dicsőret az almára.

* Mária Terézia palmája. A schönbrunni park leg-híresebb ékessége, az a Mária Teréziáról nevezett híres palma, a mely száz esztendeje áll a park milliókat érő üvegházában, nem sokáig eszogatja már a kíváncsi közönséget. Az öreg palma három emeletnyi magasságba nőtt s még minden esztendőben virágzik, de kegyelemre még sem számíthat, mert egy szerien az a kérdés, hogy a palma essék-e áldozatul vagy a hatalmas üvegház? A fa-óriás ugyanis az üvegház födelét veszélyeztetni már s ha gyors intézkedés nem történik, át is töri a tetőt. Minthogy pedig az üvegházra újabb emeletet nem építhetnek, a palma befogadására alkalmas üvegház pedig az egész monarchiában nincsen: a kertész nyilván parancsot fog kapni, hogy fejszét szegjen a palma törzsének. Egyébként az a terv merült fel, hogy a híres fát kiszárítják és a bécsi udvari múzeum természetrajzi osztályába helyezik.

* Jégjegeczekhez hasonló alakokat lehet készíteni tinta elpárologtatása által is, ha azt üveglemezen szárítjuk meg s nagyló üveggel nézzük. Magától érthető, hogy a tinta fajok különfélése miatt ez az érdekes kísérlet nem mindenkor egyformán sikerül, leginkább ott, hol gubacsolatból, és vasvitriolból készült tinta áll rendelkezésünkre. A jegcek igen változatos alaknak, fehér színűek és főképpen a mágnes vaskó és makrazit jegceire emlékeztetnek.

* A jegesmedvék nőtényei, midőn az élléshez közel vannak, hóbarlangokba temetkeznek és ott maradnak hetekig, míg a kisöcsy meg nem erősödnek; vagy egész tavaszig. Nem fuladhatnak meg barlangjaikban, mivel lélekzések a nyílást megőrzik. A himek soha sem vonulnak barlangba. A hosszú barlangi élet a medvét lesóványítja és ha ismét napnyire jó, sokkal vadabb és veszélyesebb, mint rendszeren.

A HOIT VITÉZ ÉS MENYASSZONYA.

ZICHY MIHÁLY RAJZAIBÓL.

OSABA VÍVA.

ZICHY MIHÁLYNÁL SZENT-PÉTERVÁROTT.

Irta dr. Závory Sándor.

Koszorus költőnk, Vörösmarty soha se mondott igazabbat mint a midőn azt írta, hogy:

«A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely».

Százszorosan éreztem e soroknak igazságát, midőn 1889-ben január végén Muszkaország fővárosába cseppentem. Édes Istenem! de elhagyatottnak éreztem magam! Japán nyugoti határától a Balti-tenger partjáig ebben a rettenetes nagy országban utitársamon, Zichy Géza grófon kívül nem volt ember, a kihez szólhat-

Szánkát rendelt s megmagyarázta a kocsisnak, hogy a grófot hova vigye. Wolkenstein gróf nagykövet, Dumba követési tanácsos, gróf Széchenyi követési attaché, udvari dámák, Kaufman tábornok, stb. látogatása voltak a program legelső tételei és még: Zichy Mihály!

Mert hát tudni kell, hogy ekkor Zichy Géza gróf, a czárné meghív sára ment Szent-Pétervárra, hogy ott hangversenyeket adjon s a szükséges előintézkedések megtétele végett mindek előtt szükséges volt ezen látogatásokat megtennie.

Másnap délelőtt viszonzotta a nagy művész a gróf látogatását szállásunkon. Megdöbbentem, a

— Voltak angolok, helvéták, németek, oroszok összesen vagy 70-en és két magyar; egyik Feledi, a másik Ferenczy Béla, lhász ezredes unokaöccse.

— Hát a klimat minőnek találta?

— Pompásnak! Nyári ruhában telettünk, mégse fáztunk, pedig nem is fűtöttünk!

— Estére őnt is szívesen látom ebédre, remélem, jól fogja magát érezni nálam!

Feljegyeztem lakását és 6 órakor ott állt a szánka lakásunk előtt.

Kocsisunk sarkig erő farkas-prémes bekecsbe és egy muff-alaku süvegbe volt temetkezve, a mely cseppel sem volt kisebb, mint egy huszonötliteres hordó. Csak az orra, szeme, szakála és jégcsapos bajusza látszott ki a sok prémből. Szinte kételkedtem, hogy a sok szörme között hozzá fér-e a füléhez a szó, a midőn portásunk a kellő utasítással ellátta.

Tíz perc alatt meg kellett volna érkeznünk, de elmúlt húsz perc is és a mi muszkánk csak hajtott tovább, hol fel, hol alá, összevissza.

Kezdtük észrevenni, hogy már harmadszor is megfordulunk némely helyen. A gróf szörnyen haragudott.

— Ugyan mit gondol ez a gaz kocsis, hogy így összevissza hordoz beennünket?

— Lehet, — mondám, — hogy azt gondolja, a mit a bibliában mond az Ur: «az én utaim nem a ti utaitok, és az én gondolataim nem a ti gondolataitok».

Ezzel tökéletesen agyoncsaptam a gróf haragját; hangosan felkaczagott s most már ő igazgatta a kocsist, jókedvűen hol jobbra, hol balra, míg végre célhoz értünk.

Kitünő társaság várt ránk, többnyire a művészvilágból, a kik közt ott volt a «Néró fiaklyái»-nak ihletett alkotója is, továbbá három szép fiatal hölgy. Ezek egyike francia színésznő, kettő festészettanuló, Zichy Mihály tanítványai, ott volt továbbá egy öreg muszka tábornok, főrangú államhivatalnokok, színészek s egy magyar balletánczos a pétervári operaszínházról. Különösen találtam, hogy az érkező vendégek a házi kisasszonyt mind megcsókolták. Később tudtam meg, hogy ez orosz nemzeti szokás.

Mielőtt asztalhoz ültünk, házigazdánk egy félredugott asztalkához vezetett falatozni. Ez olyanforma, mint mise kezdete előtt a preludium. Egy pohárka pálinka, pár falat kenyér kaviárral, írósvajjal vagy szárdinával.

— No, doktor, tessék! melyikből parancsol? Ez öreg cognac, ez vutki, ez pedig szilvórium még pedig patrióta.

— No, akkor hát ebből kérek.

— Ezt ajánlhatom is; ezt a czár is megdicsérte. Tudja, el szokott hozzám jönni ő felsége. Sokszor meglep, mikor dolgozom. Ilyenkor meg szoktam kínálni egy pohárka papramorgóval, a mit elfogad, helyet foglal, elszív egy-két cigarettát s nézi, hogy dolgozom. Kedélyesen elbeszélgetünk fesztelenül, mintha nem is ő volna a nagy birodalom hatalmas despotája.

— No, ha ő felsége megdicsérte ezt a magyar szilvóriumot, kíváncsi vagyok rá, hogy mit mond arra a sárgabarack pálinkára, a mit a művész urnak Keeskemétről küldeni fogok?*)

Betaláltak és helyet foglaltunk. Nekem a két orosz kisasszony közt jelöltek helyet. Sajnos, hogy e két szép hölgy se a görög, se a latin, se a francia, olasz, német, tót avagy a magyar nyelvet nem értette; így hát gondolatainkat nem közölhetők egymással.

*) Mutatványul küldtem is egy liternyit, de hogy megkapta-e azt Zichy Mihály? soha se tudtam meg. Pedig olyan volt, a mire azt mondja Keeskeméti embőr, hogy ha egy csöpp rá esik belőle a kabátjára, hát két hétig barackillatúnak érzi az egész világot.

MADONNA. — ZICHY MIHÁLY FESTMÉNYE.

tam volna. Idegen faj, idegen nyelv, ismeretlen föliratok mindenütt, a melyeknek egyik betűje latin, a másik görög, ismét másoknak fele latin, alsó fele görög, vagy felfordított latin, a mint azokat Cyrill barát összeplágizálta és tákolta. Mindezek mélységes titkokat rejtegettek előttem.

Grófom azon reményben volt, hogy a tót nyelvvel valahogy majd csak boldogulunk. Dehogy boldogultunk! akárcsak a szamarkandi tatárnak beszéltünk volna; vállat rándított, a kit liptóvármegyei patriótáink nyelvén megszólítottunk s azt mondta, hogy: «nye znáju!» Szerencsére hotelünk portása német volt. No, még nemetnek se örültem soha úgy, mint ennek. Az ő segítségével legelső teendőinket nyélbe sűtöttük.

midőn megtudtam, hogy nagyhíri hazánkfia, a fehér czár udvari festőművésze előtt állók. Elfogultságom azonban nem soká tartott. Az ő fesztelen, szeretetreméltó modora csakhamar magamhoz térített. Midőn fölemlítettem, hogy egyik veje Feledi Tivadar jó barátom, a ki 1872-ben páciensem is volt Korzika szigetén Ajaccióban, — újjól barátságosan fogott velem kezét. «Micsoda? — szólott — hát őn ott is járt? Hogy jutott oda?»

— Sigmund bécsi tanár küldött ki, hogy az ottani klimat megfigyeljem s az ott telelő idegeket gyógyítsam.

— Hát aztán voltak-e sok páciensei s miféle nemzetbeliek?

— Körülbelül úgy vagyok most, mint Dániel próféta hajdanában, — mondám a velem szemközt ülő házi gazdának.

— Hogy hogy?

— Hát úgy, hogy Dániel is orosz lányok közé került s én is orosz lányok közé jutottam! Habár az öreg úrnak mégis csak kritikusabb lehetett a helyzete.

— Nana, — szolt belé Zichy Géza gróf, — csak annak köszönje, hogy ezek a szép kisasszonyok nem tudnak vele beszélni, mert ha tudnának, kérdés, hogy kevésbé lennének-e veszedelmek, mint a melyek Dániel prófétát környékeztek!

— Csak hogy, mondám, a biblia szavaival: «Az én atyám elküldé az ő angyalát, a ki bezárá az orosz lányok száját, hogy nekem ártalmamra ne lehessenek!»

Zichy Mihály átfordította muszkára, a min bájós szomszédaim jóízűen nevettek.

Kedves házigazdánk vacsorája bizonyoságot tett róla, hogy nemcsak az esetnek, de a jó asztaltartásnak titkait is kitűnően ismeri. Az endivia salátához ott az asztalnál sajátkezűleg készített oly jóízű leöntőlevet, a melyre a Frères Provençaux szakácsa is büszke lehetett volna. A Ladoga-tó és Balti-tenger legjobb halai, a legkritikább szárnyas és emlős vadak pecsényéi, a mit éjszak hona a Tundráról a Visztuláig nyújthat, művészileg elkészítve ott pompáztak előttünk az asztalon. Friss gyümölcs, szőlő, alma bőségesen, kaukázusi, krimi, francia és magyar borok.

Asztaltartás után a szalonba vonultunk, a hol a színész szavalt, a ballettáncos táncolt, a grófnak zongorázott, egyik muszka hivatalnok gitározott, majd egy pantomimikus bohózatot gondolt ki a gróf, a melyben nekem is szerepelnem kellett, hozzá a zenét gróf Zichy Géza improvizálta. Lett erre olyan jó kedv, a minő valaha csak az Olympus lakói közt lehetett.

Nekem pedig eszembe jutott a magyar nóta:

«Bárcsak éltem minden perce
Ilyen körben telnék le.»

Hálával gondolok nagy művész hazánkfára, kinek vendégszerető házában e vidám órákat töltöttem. Tartsa meg a gondviselés még igen sok esztendőig abban a vidám jókedvében, a melyben ekkor Szent-Péterváron láttam.

PECKINPAW ÚR LABDACSAI.

Elbeszélés.

Írta Crane F. Angoltól fordította S. V.

A minap dolgozó-szobámban ültem, midőn valaki egészen váratlanul kopogtatott. Mielőtt azt mondhattam volna, hogy «tessék», az ajtó

Egy ho szű, sovány egyéniség lépett be.

kinylit, és azon egy hosszú, sovány, éhes külsejű, kopott papi ruhába öltözött egyéniség lépett be.

— Neven Peckinpaw — kezdé az idegen — Peckinpaw Erasmus. Köszönöm. Igen, leülök. Úgye-bár megengedi, hogy utitaskámat az asztalra tehessem? köszönöm. Tudja tisztelendő úr, ebben az utitaskában van valami, a mit ön nagyon, de nagyon meg fog bámulni. A Peckinpaw nevet pedig ne tessék elfelejteni, mert ez oly név, melynek fénye nem sokára a mostani dicső és nagyszerű korszak nagy neveit teljesen a háttérbe fogja szorítani.

— Csakugyan nevezetes egy név, Peckinpaw úr.

— Úgy van tisztelendő úr. E nevet még századok múlva is kegyelettel fogják emlegetni. Tisztelendő úr, én önt mint kartársamat egy nagy titokba avatom. Tudom, hogy bizalmammal nem fog visszaélni, azt is tudom, hogy jól megérdemelt híremtől nem fog megfosztani és találmányomra szabadalmat nem kérend. Halandó emberek vagyunk, ennél fogva kell, hogy valakit a titokba beavassak. Én a dolgot hosszú évek során behatóan tanulmányoztam és végre czélt értem. Mindent jól megfontoltam és most itt vagyok.

E szavak után Peckinpaw úr a szoba minden zegéd-zugát szemügyre vette, mintha attól tartana, hogy ott még más valaki is lehetne.

— Egyedül vagyok, Peckinpaw úr.

— Jó, kedves tisztelendő uram; tudom, hogy ideje szűkre van szabva, és ezért rövid, nagyon rövid leszek. Megengedi-e, hogy találmányomat a magam nyelvén elmondhassam?

— Hallom, Peckinpaw úr.

— Nos, uram, azzal kezdhettém ugyan, hogy az emberi nem legnagyobb átká a nagybélűség, melyből aztán észszerűleg minden egyéb bajt lehet következtetni, de én az eféle okoskodást fölösleges szószaporításnak tekintem. Találmányom önmagát dicséri. Tisztelendő úr, az az ember áll itt ön előtt, ki az evést megszüntette...

— Csakugyan?

— Igenis, az evést, minden hozzá tartozó és belőle következő bajokkal megszüntette. Ezenről az emberek nem fognak ételeket nyelni, rágni és emészteni. Egy Peckinpaw-labdaes elegendő, s mint a költő mondja: «a nagy esemény megtörtént». Ön nem ért? Ezért önre nem neheztel. Hiszen az isteni sugallat fénye agyvelőnk nem világítja meg egyszerre. Én is sokáig tapogatództam...

E szavak után Peckinpaw úr utitaskájából egy jókora nagyságú labdaesot vett elő.

— Mit gondol ön, mi ez?

— Labdaesnak nézem.

— Igen, helyes, labdaes, de gondolja meg tisztelendő úr, hogy labdaes és labdaes közt igen nagy a különbség. Ez a labdaes önre nézve betegséget, orvost, sötét szobát, orvosi szereket s tán halált jelenthet. Nekem pedig életet, jóllétet... Labdaes, de Peckinpaw-féle labdaes. Erre Peckinpaw úr a labdaesot oly áhítatos-sággal forgatta hosszú, sovány ujjai között, mintha legalább is az orosz czár «Orlow» nevű óriási gyémántját mutogatná.

— Nemde, tisztelendő úr, most tizenegy óra. Ön még nem reggelizett? Nem venné be ezt a labdaesot?

— Köszönöm, de...

— Se baj, se baj — folytató Peckinpaw úr — ezért nem nehezteljen önre. Elfelejtettem, hogy ön a labdaes csodálatos tulajdonságait még nem ismeri. Szabad egy pohár vizet kérnem? Köszönöm. Így ni! Én már megreggeliztem. Ön azt hiszi, hogy tán valami bűvös habarékot ettem. Tessék, nézze meg.

Erre Peckinpaw úr tárcájából egy esomó fehér kártyát vett ki.

— Íme, az egyik; tessék elolvasni:

— Peckinpaw-labdaesok. B. 32. sz.

Leves: Okórfark.

Húsétel: Sült réce, gombával.

Főzelék: Paraj. Uborka.

Káposzta. Idei burgonya,

Kávé.

Crème. — Válogatott sütemények.

Valódi Havanna-szivar.

— Ezt nem értem, Peckinpaw úr.

— Már pedig ez azt jelenti, hogy az általam bevett B. 32. számú labdaes a most felolvasott étlap alkotó részeit magában foglalván, a pohár

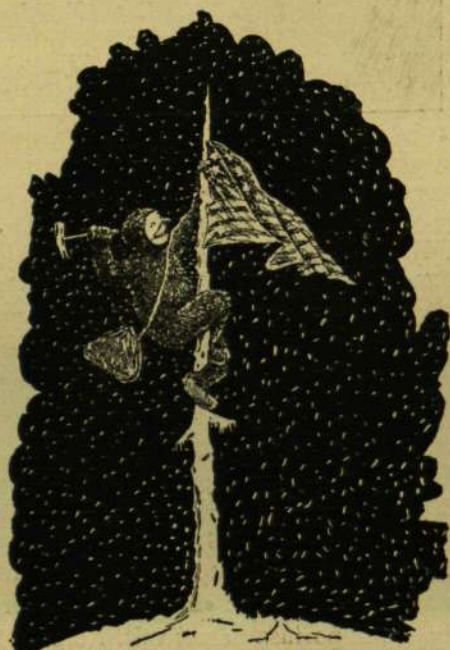
vizzel együtt reggelimet képezte. Ezt tán csak megérti, tisztelendő úr? Nagyszerű találmányom a felkelő nap sugaraihoz hasonlít, melyek a sötétséget csak lassanként oszlatják el. Tessék az eféle labdaesot kirándulások alkalmával bevenni! Mily végtelen vesződséggel jár ilyenkor a villásreggeli vagy ebéd összehállása és elkészítése. A hűsfélék többnyire hidegek, a pezsgő pedig rendszeren meleg szokott lenni. Hát még az átkozott hangyak és egyéb állatok, melyek ellen az ételeket megőrizni alig lehet! Mennyi időt takarítanak meg az üzletemberek és apró hivatalnokok! Mig vendéglőbe szaladnak, és ott az ételre várnak, egy óra könnyen elmúlik. Ha most egy pohár vizzel 4- és számú A. labdaesomat beveszik, az idő meg van mentve. Az ily formán megtakarított idő értéke évenként milliókra rug. Az emberek egyáltalán nagyon sok időt fordítanak az evésre, mi által inkább állatokhoz hasonlítanak. Már pedig az ember magasztosb célokra van teremtv. Peckinpaw a bankettirozást az állatoknak engedti át. Az étvágy kielégítése az emberi társadalom egyik fő foglalkozását képezi: és ez oly baj, melynek elejét kell venni, okvetlenül elejét kell venni. ...lamfériak és miniszterek ép úgy török magukat mint az állatok, habár idejüket másra kellene fordítaniok. Ha már egyáltalán diszbedéket akarnak rendezni, tessék, íme a B. 83. számú labdaes, ebben az ily alkalomra való jó kedv is befoglaltatik, a nélkül, hogy az illetők emberi méltóságukról lemondani kénytelenek lennének.

— De engedjen meg Peckinpaw úr, milyen módon akarja ön az élet fentartására szükséges táplálék anyagát egy ily apró labdaesba beleszorítani?

— Ezt a gyakorlati kérdést röviden és egyszerűen meg fogom fejtetni. n jól tudja, hogy mindennemű táplálék főalkatrészét a víz képezi. Ha most ezt kivesszük, a hátralék haszontalan üres anyag marad, mely tápláléknak nem tekinthető. Ön egy labdaesba két font marhahúsnak megfelelő táplálékot könnyen beleszoríthat. Ennek módja az én találmányom főtíka. Nemde ebéd után az ember gyomrában bizonyos kellemetlen érzés támad? Ezen okból intette Wesley hibeit, hogy nagyon keveset egyenek. A gyomor túltöltése az erkölcsös lezárulást vonja maga után, s így a Peckinpaw-féle labdaesok az emberek erkölcsi életének gyarapodására szolgálnak. Labdaesaim semmiféle dugulást vagy egyéb gyomorbetegségeket nem okoznak maguk után. De meg kétséget nem szenved, hogy a betegségek két harmada a gyomor túlterheltségéből ered. Labdaesaim az orvosi szerek használatában is valóságos forradalmat fognak előidézni.

— De mondja meg kérem, mily módon akarja az embereket arról biztosítani, hogy labdaesainak alkatrészei csakugyan nem ártalmasak?

— Ez a kormány dolga uram, tisztán a kormány dolga. Mülhatlanul szükséges, hogy az ügyet a kormány vegye kezébe. Valamint most ezüst és arany pénzt csináltat, csináltassa a labdaesokat is. Az utánkövet pedig ép oly szigorral

Az Egyesült-Államok lobogóját az éjszaki sark legmagasabb tetején lévő póznára fel fogja szegezni.

lennének büntetendők, mint a hamis bankjegygártók. Találmányom a munka problémáját is meg fogja oldani. Ugyanis vannak munkások számára olcsó labdaesaim. Ezeket potom áron allithatom elő, és a «kenyer» után való kiabálás megszűnik. Rendszerem életbeléptetése után egy szekérre való X. 60. sz. labdaesal az Oroszországban pusztító éhínségnek elejét lehet venni. Hát még messze földre járó utasoknál? «Az éjszaki sark felfedezésére induló amerikai tudós ne vigyen magával egyebet, mint egy tarisznyára való Peckinpaw labdaesot, és bizonyos vagyok benne, hogy az Egyesült-Államok csillagos lobogóját az éjszaki sark legmagasabb tetején lévő póznára fel fogja szegezni. Hát az asszonyok! Nincs többé főzés, sütés; a női ese-

A «fin de siècle» ember.

lédség kérdésének gordiusi csomója legott meg van oldva. Peckinpaw találmánya Nagy Sándor híret tulzárnyalja. Mihelyt találmányom a földteke minden részeiben elterjedt, az emberi nem szintén nagy változáson fog keresztül menni. A fogakat az állatoktól örököltük; ha azokra szükségünk többé nem lesz, utódaink fogak nélkül fognak születni, melyek annyi bajt okoznak. Nem mondta e már Szent Pál apostol, hogy eljön az idő, midőn az ember a földi salak terheitől menekülve, Isten gyermekeinek dicső szabadságát élvezendi? Nem akarok hiú lenni, de mondja meg uram, niesen-e igazam? Tekint-sük csak az élet nyomorúságát, a szegénységet, az elégtelen táplálék okozta inéséget és nyavalyákat, másrésről a Peckinpaw-féle labdaesokkal táplálkozó higgadt, mértékletes, új nemzedéket?

— De én nem vagyok rajongó ember — folytató Peckinpaw úr, kit a hosszas előadás kissé kimerített. — Ön megértett, de a köznép boldognak fog nézni. Vannak mások is; például az úgynevezett «fin de siècle» nézeteit valló emberek. Nos, ezek számára szintén egy különös labdaesot a X. 14. számmal jegyztetett készítettem. Ez fiatal, könnyűvérű embereknek való, kik — a mint mondani szokják — gyorsan akarnak élni. A X. 14. számú labdaes egy kosár francia pezsgőt és 32 finom szivarkát foglal magában. A mint látja, mindenkiről gondoskodtam. Az éjjeli, tivornyák, orfeumok és egyéb hasonló mulató helyek kérdése meg van oldva...

E pillanathban valaki kopogtatott.

— Az istenért! — suttogá Peckinpaw úr labdaesait és fehér kártyáit táskájába rakva, — be ne bocsásson valakit a szobába!...

— Semmi esetre Peckinpaw úr; legyen az bárki, hadd várjon.

— Köszönöm uram, köszönöm. De bocsáson meg, nem kölesönözhetne-e néhány órára egy dollárt? Nagyobb-külföldi töképezésektől pénzküldeményt várok, kik találmányom iránt érdeklődnek. Delután két órára itt leszek, s a dollárt meghozom...

— Szívesen!

Ezek után Peckinpaw úr a dollárt zsebre vágva utitaskájával együtt eltávozott. Azóta sem láttam. Meglehet, hogy világhírű találmányának kibovítésén fáradozik, és ezért a kölesönvett dollárra már nem is gondol.

Peckinpaw úr a dollárt zsebre vágva eltávozott.

MULATTATÓ TERMESZETTANI KÍSÉRLETEK.

A «Tom tit szűs újabb kísérlete» című, az Athenaeum kiadásában most megjelent munkából mutatjuk be a következő két kísérletet.

1. A szivarozó csalódása.

Ez egyike a legmulatságosabb kísérleteknek, melylyel a legnagyobb dohányost is félre lehet vezetni, úgy, hogy meg tudja mondani: ég-e a szivarja vagy sem?

A dolog így megy végbe: Mikor együtt van a füstölő társaság, vállalkozzál rá, hogy bebizonyítod, mennyire pusztá képzeldős az az egész élvezet, melyet a szivarozás állítólág nyújt.

Válaszd ki a legmeggröztöttebb dohányost és adja szájába két szivarkát, hogy mind a kettőt nedvesítse meg ajkaival. Az egyik szivarkát gyujtsd is meg. Aztán kösd be a szivarozó szem eit. Ez meglevén, fölváltva add a szájába hol az égő szivarkát, hol a másikat, mely nem ég; felszólítod, hogy szívja, de ne tulságos erővel. És ne egészen szabályosan mékirt időközökben nyujtsd a két szivarkát, hanem változtatva az időközöket.

Néhány szippantás után nagy mulatságuk lesz a nézőknek a szivarozó nem fogja tudni megmondani, melyik az «égő» szivarka.

Persze a dohányból nagy jóvedelmet látó kincstár nem fél, hogy e világos bizonyítékkal is sok do hányzót fogsz leszoktatni a szivarról, pipáról.

A szivarozó csalódása.

2. Nagyító és kicsinyítő pohár.

Keritsünk egy olyan talpas poharat, melynek felső része simán kerek, míg alsó része kívülről keskeny lapokra van csiszolva, mint rajzunkon a pohárnál az A és B jelzi. A poharat, talpánál fogva, tartsd magad felé fordítva és tölts belé egy kis vizet, olykép, hogy a víz egy nagy csöppbe álljon össze a pohár sima részében. Ha a vizesöppen keresztül nézzük az abroszt, meglepetve fogjuk látni, mily könnyen megolvasható a szövet minden egyes szála. Egy-egy vastag zsinórrá nőtt minden finom fonál. Épp így megnagyítva mutatkozik akármilyen más tárgy, melyet a pohár alá helyezünk.

Ennek oka az, hogy a vizesöpp, mint rajzunkon fönt az A. kis ábra mutatja, épen azt az alakot nyerte, a milyen a kettős-domboru üveglenese. Ha a víz nem domborodott volna ki felső részén is, akkor egyszerű-domboru lenesét alkotott volna. Mindkét fajta lenesének az a tulajdonsága van, hogy nagyítja a tárgyakat, melyeket ilyen lenesén át nézünk. A kettős-domboru lenesét használják az igazi nagyító üvegeknél; ám ez az egyszerű csöpp víz sok esetben ugyanazt a szolgálatot végzi.

Most tekintsünk a vizesöpp nélkül a pohárnak alsó részén át. Itt a pohár belülről is homoru, kívülről is, a metszett oldalak miatt (B ábra). Itt tehát kettős-homoru lenese gyánant szolgál. Ezen át nem hogy nagyítva látnánk az abrosz szálait hanem sokkal kisebbnek mint a milyének valósággal. Mert e homoru lenesének az a tulajdonsága van, hogy kisebbíti a tárgyakat.

A nagyító és kicsinyítő pohár.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Békássy Helén újbb költemények. Budapest 1894. A mint a cím is mutatja, a csinos kis kötet Békássy Helénnek már második versgyűjteménye. E költemények a fiatal irónő tehetségének fejlődéséről, izmosodásáról tanuskodnak; hangja tisztább, érzései mélyebbek. — A kötetben a subjectiv elem az uralkodó, néha azonban a szerző mondai tárgyak feldolgozásával is megpróbálkozik, ilyenek: «Póki Eszter», «Szalla hé» és Frangepán Johanna. De az elbeszélő — nem távolról sem felel meg úgy egyéniségének, mint a esőndes merengés, bánatos borongás. Ez utóbbi genrehez tartoznak legszebb költemények, az «Erdőben», «Otthonunkon őszszel», «Erdőben, réteken» stb. A szerelemnek is elég hely jut a kötetben, de ez a szerelem inkább csak mint emlék, mint a múltból feljáró árny jelenik meg szemünk előtt. A költőnő, családva a szerelemben, a mindent átölő szeretetben keres és talál megnyugvást, vigaszt. Együtt sir a szenvedőkkel, s a boldogokkal együtt örül:

«Csalódtam bár, de ki nem ábrándultam —
Boldog vagyok.»

Eredeti költeményei után még 16 kisebb fordított költemény következik, többnyire Dutezynski-verseiből. Békássy Helén verselése szabatos, nyelve lendületes, költői; kár, hogy a magyartalan, fűsértő «nem-e», mely mai napság szinte divattossá vált, sűrűn előfordul nála is: «A sir majd nem-e kéri». Mindenkit kérdez, hogy tán nem-e látták? «Nem-e választ el szintén.» A nyelvérzéknek sajnos hanyatlásáról tanuskodnak az ilyenek. Békássy Helént máskülönben jó ízlése ritkán hagyja el, csak néha tapasztaljuk, hogy túlonúl halmazza a hasonlatokat, pl. egyik versében elmondja, hogy a sárgult könyvlapok közt egy rózsaszínű szalagot talált, olyan ez, mint a száraz levél, mely az elmúlt tavaszt jelképezi s mint kéklő köd mögül felmerül a mult; mint a szikra a hamu alatt, úgy hamvadt keblében az érzés, gondolat; de mint azt egy lehellet, ezt egy érintés lángra gyújtja s a szív belső zajlata, mint szilaj folyó ragadja tova. Mindez, rövid két versszakban van fölhalmazva; pedig Békássy Helén költészete nem szorul az ily sok színű czifraságra. A diszes kiállítású kis kötetből, mely Hornyánszky Viktor könyvnyomdájából került ki, bemutatjuk a következő két költeményt:

Erdőben.

E régi tölgyek rejtett sűrűjében,
Hol árnyat ad a lomb és dalt a fészék —
Sok csendes órát — álmodozva ébren —
Elheverészek.

s annak utánzatai visszatartani. Mintán «Lechner zsírpóra» név ilyen magas tekintélyre emelkedett, folytonosan merülnek föl czégek, melyek a zsírpör elnevezést arra használják föl, hogy saját csekély értékű gyártmányukat a zsírpör tekintélye neve alatt forgalomba hozzák. Teljén kizárólag a Lechner-féle zsírpör kerül.

Iparunk haladása. A cs. és kir. közös hadügyminisztérium múlt hó 28-án kelt 3051. számú rendelkezéssel Magyarországon a Tarnóczy-gépgyár siskák hadfelszerelési gyártási osztályát bízta meg, 94692 forint értékű hadfelszerelési tárgyak készítésével. Van közöttük 19,000 siskák és csákó is. Ezen megbízás is tanusodik a mellett, hogy hazai iparunk siet elfoglalni azon tét, mely őt a monarchiában megilleti. Alkalmilag megemlítjük még, hogy a fővárosi vízművekhez 1895. évben szükséges különféle vívműtények, tűzi csapok és egyéb szükséges tárgyak 6 előrendű versenyző közül a Tarnóczy-gyár ajánlata nyerte el. A szükséges 80,000 forint teendő.

Előfizetési felhívás a «Vasárnapi Ujság» 1895-iki folyamára.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *eredeti elbeszélések* és *életképek*, részben illusztrálva, közöl Jókai Móról, Mikszáth Kálmántól, Bakosy Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, Herman Ottóntól, Petelei Istvántól, B. Büttner Linától, Szivos Bélától, Kazár Emil-től, stb.

A «Vasárnapi Ujság» 1895. évi folyamának *eredeti elbeszélései* közül előre fölemlítjük: Mikszáth Kálmán «A nagyhajó ispán» című és Bakosy Sándor «A király fogsága» című elbeszéléseit, a melyekhez jelesebb festőművészek készítenek rajzokat; a külföldiek közül pedig mindjárt új-évek megkezdjék Verne Gyula «Antifer mester csodálatos kalandjai» című legújabb érdekes regényének közlését, mely az eredeti francia kiadás 90 rajzával lesz illusztrálva. A «Vasárnapi Ujság» továbbá megszerzte a kiváló francia író, Claretie Gyula, «A kis Cora» című új elbeszéléseinek közlési jogát, melyet szintén az eredeti francia kiadás pompás illusztrációival fog közölni.

Előfizetési árak évnegyedre:

A «Vasárnapi Ujság» 2 frt — kr
A «Vasárnapi Ujság» a «Világ-krónika»-val együtt 2 frt 40 —
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» 3 frt —
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt 3 frt 40 kr
Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közeli napok alatt: LÉONARD TIVADAR, a Légrady-testvérek nyomdai cég társtulajdonosa, Légrady Károlynak, a «Pesti Hírlap» főszerkesztőjének öccsére, munkás, derék férfi, kit az utóbbi időben idegbetegség lepett meg, s mikor orvosi tanácsra külföldre kellett volna utaznia, önkéntes vetett véget életének, 58 éves korában, nagy családtaggya maga után. — UNGER KÁROLY, a Szent Lászlórol nevezett kollégium tagja, aranyéremes áldozópap, 83 éves, Győrött. — ALEKTER ALAJOS, kegyesrendi áldozópap, gimnáziumi tanár, 44 éves, Nyitra. — DR. MATHIA JÁNOS, a pápai orvosi karnak tekintélyes tagja, Pápa városának 11 éven át volt alorvosa, városi képviselő, 52 éves korában.

SVÁN KÁROLYNÉ, szül. Singer Róza, a főrendiház tagjának neje, 66 éves korában, Budapesten. — TELER SÁRIKA, Telepy Károly festőművésznek, a képművészeti társulat műtátróinak és neje. Egressy Etelkának viruló szép 16 éves leánya, ki önkéntes vetett véget ifjú életének, Budapesten.

Kossuth Ferenc

Egyetértés

főmunkatársa a következőleg indokolta meg, hogy miért lépett el lap kitérőre: «Kötelességet vélek teljesíteni, midőn a közélet terére lépek hazám, és atyám hagyományaihoz híven azt akarom, hogy a toll legyen a közpályán az első fogyerem; és e fogyvert az Egyetértés hasábjain óhajtom használni.

Azon lap hasábjain, mely megállította az idő tüze próbáját és elvált, állása, tekintélye egyaránt megmaradt, jötték ki a próbából, mint tűzből a tiszta arany.

Függetlenség párti, szabadságért és szabadelvű haladásért küzdő volt e lap mindig; czéljai tehát azonosak az én céljaimmal és így karöltve haladhatunk és küzdhetünk, egyetértve azon két országos pártjainkkal, melynek hivatalos programja azonos volt eddig az Egyetértés irányával.

Az Egyetértés a legnagyobb magyar lap. Legterjedelmesebben foglalja közl. politikával. Legbővebben képes közölni az országgyűlést, legelőbb tört fordítat a közgazdaságra, különös tekintettel a mezőgazdaság érdekeire.

Kereskedelmi és tözsdei tudósításainak bősége fölmúlja sok lap egész terjedelmét. Tárcaíráiban két-három regényt közöl egyszerre tárcacikkjei alkalmasság és ismeretterjesztés tekintetében páratlanul állanak a magyar sajtóban.

Az Egyetértés 1895. jan. 1-én 28-ik évfolyamába lépett, tehát egyike a legrégebbi napi lapoknak.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő.

Kossuth Ferenc
főszerkesztő.

Az «Egyetértés» előfizetési árai:

Egy óra 1 frt 80
Három óra 5 —
Fél évre 10 —
Egész évre 20 —

A szerkesztőség: Budapest, Szeres-utca 35. sz.
A kiadóhivatal: Budapest, Dalszínház-utca 1. sz.
Mutatványszámok
A kiadó-hivatal ingyen és bérmentve küld.

Szerkesztői mondanivalók.

Tanács. A templom és a keltő. A moral foglalta el bennik egészen a költészet helyét, s nem egyszer érdes hangon szól meg.

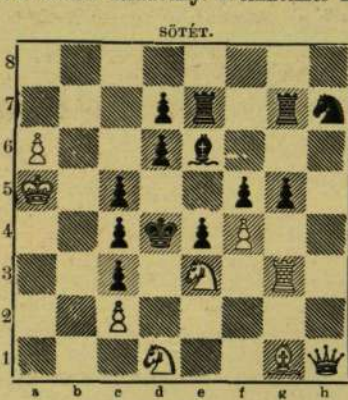
A könyvek. (Blanchecotte Angistine). A fordítás annyira prózái, hogy ha csak felolvasva hallanánk, nincs az a finom fül, mely megismerne, hogy vers.

A bíró és a bűnös. En és te. Vakoké a vasárnap. Az első kijavítva sem ulti meg a mértéket; a két utóbbi pedig egészen gyarló vers, kivált az «En és te» iszonyú bombaszt.

Radó Julis. Lélektilanlag erősebben kellett volna indokolni a leány visióját; de a csodálatos benső igazsággal ruházni fel, ahhoz nem közönséges költői erő kívántatik.

SAKKJÁTÉK.

1873. számú feladvány. Weinheimer R. töl.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 1894. évi 52-ik számában közölt képtalány megfejtése: A rosszak egy húrón pendülnek.

Heti naptár, január hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Jelölés
13. V. P. I. Vidor	F. I. Hilár ea.	1 Jan. Újév	17
14. H. Bódog	Bódog	2 Szilveszter	18
15. K. Laski János	Pál remete	3 Malakias	19
16. S. Marcell	Marcell vt.	4 70 apostol	20
17. C. Antal	Antal remete	5 Teona	21
18. P. Piroksa	Piroksa vt.	6 Epiphania	22
19. S. Sára	Kanot	7 Iván	23 S. Sche.

Holdváltás. ☾ Utolsó negyed 17-én 11 ó. 55 p. este.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csak akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krtól méterenként — sima, csikos kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulóval küld: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bérleg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6042

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság.
Alapított 1843.

Tiszán kölcsönös. Részvényesi nincsenek.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító intézete.

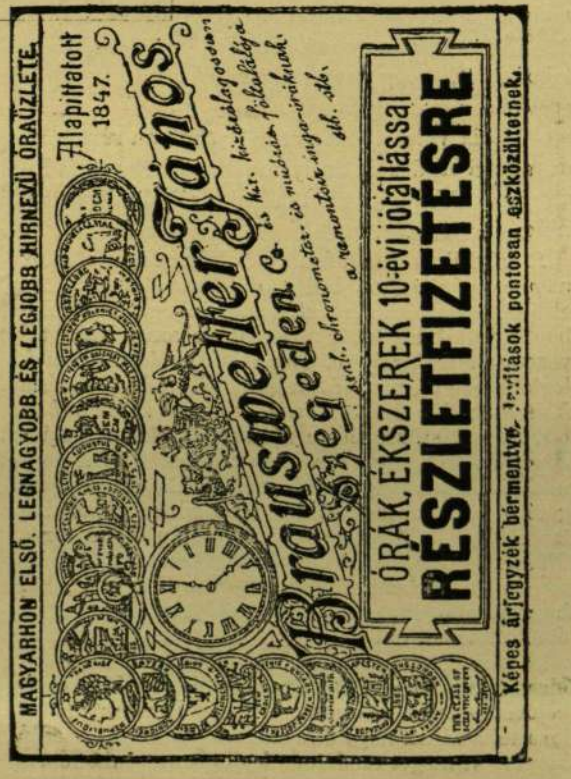
Összes vagyon 1893 december 31-ikén:
967 millió frank.

Legkorlatlanabb biztosítási feltételek. Legmagasabb nyemének a biztosítottak javára. — Bővelb felvilágosításokkal szívesen szolgál a

„Magyarországi vezérigazgatóság”
Budapest, IV., Károlyi-körút 26. sz.

ÁGNES
Törzsökös szén-savanyúsav mohlai
forrás. Legjobb asztali és konyhai. Kifőző szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.
Járvány idején préseltvíz gyógyszernek bizonyult.
Szót: küldés: **Édeskuty L.**
— Kaptható mindenütt. —

Legjobb és leghíresebb pipere hölgy: a
La VELOUTINE
Különleges Műsor
BISMUTHAL VENTITVS
CH. FAY, ILLATZERESZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Fontos gyomorbetegeknek!

a Barella P. F. W.-féle

Világi gyomor-por.

Kitüntető. Páris 1889. Genf 1889. Brüsszel 1891. Magdeburg 1893. Bécs 1891. London 1883. Chicago 1893. Kiváló eredményt nyert a világi gyomor-por. Kiváló eredményt nyert a világi gyomor-por. Kiváló eredményt nyert a világi gyomor-por.

Valódi csak dobozokban 1 frt 60 kr.
Berlin S.-W. P. F. W. BARELLA
Friedrichstr. 220-1.
Raktár Budapesten Török József gyógyszer. Király-utca.

EZREK MENNEK CARLSBADBA,

hogy rossz gyomruk kireparálják és újra jól emésztessenek és erre elköltöznék — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a célt otthon könnyen elérhetjük. A „PEPSIN-BOR” — a világ legjobb gyomorpórája — a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. — Az én pepsinborom kedves ize, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.

Rozsnyay Máttyás, gyógyszerész,
művegyészi laboratoriuma Aradon.
Kapható Budapesten: Török József nr. gyógyszerüzében és minden magyarországi gyógyszerüzében.

Tinct. capsici comp.
Ezen Horgony-Pain-Expeller néven is ismeretes, igazán népszerű házi szer most már 25 év óta legjobb fájdalom-össillapító bedörzsölésnek fenyvesen bebizonyított közvélemény, csúszni, tag-szaggatásnál stb. né. A föld összes országában nagy elterjedést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.
A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)
kimagasló állását a fájdalom-össillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rosszról.
Hogy értéketlen utánzatot ne kapjunk, bevételek alkalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelemmel és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerüzárban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt 20 krtól árban üvegeket; Budapesten Török József gyógyszerüzében.
Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.

Oszták-magyar cs. k. és román kir. udv. szállító, állatgyógy-készítményekre nézve.
Kitüntető 2 arany, 13 ezüst érem, 9 dísz- és elismerő okmányokkal.

Kwizda-féle pata-ragasz,
mesterséges pata-szerű.
1 rúd 80 kr.
Kwizda-féle patakenőcs
erős és törékeny pata-
takra. 1 szeleccze 400 gr.
frt 1.25.
Kwizda-féle kresolin-
kenőcs patafentartó szer.
1 szeleccze 400 gr. 1.10.
Kwizda-féle nyereg-
szappan, a nyereg és szíjzat tisztítása és foltirtására.
1 szeleccze 1 frt 0.4.

Kwizda-féle nyereg-
szappan, a nyereg és szíjzat tisztítása és foltirtására.
1 szeleccze 1 frt 0.4.
Kwizda-féle patkány-
halál, patkány- és egérintő szer, mérgeztetés.
— 1 rúd 50 krajczár. —

Tessék a főnebbi védjegyre egyelni s mindig határozottan „Kwizda-féle készítményeket” kérni.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztő

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Gróf Széchenyi István ifjankori levelezése. — (1809—1819.) Zichy Antalról.
Két olasz építő magyarról. (I.) — Szász Károlytól.
A budapesti lakásnyomor. — Fenyvessy Józseftől.
Immakulata grófné. Regény. (I.) — Vadnai Károlytól.
Költemények. Régi történet. — Lévay Józseftől. — Calliope intése. Propertius után, latinból. — Csengery Jánostól.
Nasreddin sah úti naplója 1889-ből. — Kégl Sándortól.
Értesítő. Zolnai Gyula: Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás koráig. — Simonyi Zsigmondtól. — Chernel István: Utazás Norvégia végvidékére. — L. B. — Hoffmann P.: Michael Vörösmarty's ausgewählte Gedichte. — rd. — ár — Reclus Élisée: A patak élete. — L. — I. B. — t. — Újabb tanulmányok André Chenieréről. — rf. — Szilády Áron: Irodalomtörténeti közlemények. — Új magyar könyvek.
Megjelen évenként 12-szer, 10 lnyvi havi fizetékben.
Előfizetési ár bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt.

Franklin-Társulat

magyar irod. intézet és könyvtárosa Budapesten.

Az arc szépségét
legbiztosabban éri el és ápoljuk

Lechner zsírpóra

és Lechner hermelin-póra által.
E nevezetes arczporokat a legmagasabb hölgykörök s a legelső művésznők előszeretettel használják; a bőrt az éles vagy poros levegő behatása ellen megvédik, s annak hatalmas viruló kineztést adnak.
Csak zárt szelencékben a gyárban, Berlin, Schützenstrasse Nr. 31, és minden illatszertésben.
— Óvakodjunk az utánzatoktól. —
Lechner L. illatszertész és vegyész, a kir. udv. színházak szállítója.

KWIZDA F. JÁNOS.

Kwizda-féle üdítő nedv,

cs. kir. szabadalm. mosóvíz, lovak számára.
Egy palaczkával lrt 1.40 o. é.

Kwizda-féle kornenburgi marha-táppor

lovak, szarvasmarha és juhok számára.
1/2 dobozzal 70 kr., 1/2 dobozzal 35 kr.

Kwizda-féle erőtakarmány

lovak és szarvasmarhának.
1 doboz 5 étadaggal 30 kr.
1/2 ládika 50 — frt 3.—
1/2 — — 100 — frt 6.—

Kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.
Magyarországi forrattár:
Török József gysz., Budapest, király-u. 12.

Valódiság jelöl:

kitűnő és hathatós voltuknál fogva már 40 év óta a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard

zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 35 krajczár.

Dr. Borchardt

illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szelplő, pörse-nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztatlanságok, az ér-des, száraz és sárga bőr ellen, egyszersmind a legkítű-nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-csételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőce, legjobbnak elis-mert hajerősítő a hajkihullást gátol hajkenőcs, tége-lyekben 85 krajczár.

Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puháságot a fűnyt kölcsönöz. 85 krajczár.

Dr. Linder tanár növényi rudacs hajkenőce, eredeti darabokban 50 krajczár.

Balsamos olajbogyó-szappan 50 kros csomagban. Dr. Beringuer zamatos korona-szesze, az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Beringuer fügyőkr-lajolaja, üvege 1 frt. Leder testvérek balsamos földi dióolaj-szap-pana, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi minőségben a következő magyarországi raktarak-ban kapható:

Budapest: Török József gyógyszerüzára, király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: Kochmeister Frigyes utódl., Neruda Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszereszeknél.

Alsó-Kabin. Tyroler Józ. Arad, Ring gyógyszerüzára, Elez Armin.
Ar-Mároth, Bitto K. gyógyszer. Balassa Gyarmat, Kanitz O. gyógyszer.
Benzterce, Kelp Fer., Fied-scher testvérek.
Bécs-Csaná, Varsagh Béla.
Bonyhád, Straicher B.
Brassó, Roth Victor, Jekelius N.
Cegléd, Bohus L. gy.
Csernavoros, Schurich Ignác, Schmeidt és Fontin, Rittmann Valentin.
Debrecen, Csanak J. Dr. Rot-schnek v. Emil, gy. Geréb F.
Deés, Brugovitz és Rahák.
Dobozsa, Balázs S.
Eger, Oswald B. gy.
Eszék, Dienes J. C., Góbetzky József gy.
Fiume, Pavanc testv. gyógyszer. Fogarasz, Glem B. gyógyszer.
Földvár, Nádhera Pál fia.
Hajdu-Böszörmény, Lányi M. gyógyszer.
Hód-Mező-Vásárhely, Kis Gyula gyógyszer.
Kaposvár, Lajpelt Gyula.
Kassa, Eching Floriánó Edz., Quirfeld K., Strauss D., Megay G. A., Wandraschek Kár. gysz.
Kismárk, Gensérich K. gy.
Közd-Vásárhely, Fejér L. fia.
Kolozsvár, Szék M. gysz., Kovács P. és fia.
Korlát, Klein Sándor.
Körömszabán, Ritter L. J.
Léva, Schubert Pál.
Liptó-Szt-Miklós, Balló L. gy.
Lőcse, Klein Sándor.
Lugos, Veres Lajos gysz.
Makó, Poor A. gy. Laurenszky István, gysz.
Marosvás, István Nándor.
Maros-Ujvár, Érsek, Ujvári S.
M.-Vásárhely Kaupp és Eckwert
Medgyes, Breckner Károly.
Miskolc, Rácz Jenő, Ujváry Kálmán gy., Weidlich Pál.
Munkács, Szendrey Jenő gysz.
Munkács, Traxler Fr. gysz.
Nagy-Bánya, Harascsák J. és fia.
Nagy-Becskerek, Weiss Armin gysz. és fia.
Nagy-Károly, Reinhardt J. K. gy.
Nagy-Város, Vild Miklós gysz.
Sághod, Barsay Károly, Bo-kor A. gy. Dr. Hilay Gy. gysz.
Székcs-Fehérvár, Say Rezső, Szt.-Kereszt, Petter K. gysz.
Szeged, Barsay Károly, Bo-kor A. gy. Dr. Hilay Gy. gysz.
Szepes-Szombat, Gréb J. gysz.
Szepes-Vásárhely, Vozari Rudolf
Temesvár, Klausmann és Albert Emmer F., Jahnert C. M. gysz.
Torda, Dr. Gajdó R. Velis S. gysz. és fia.
Trencsén, Graug Zeigmond.
Ujvidék, Stefanovic L. Koda D.
Ungvár, Kraus Adolf.
Válpó, Deszathy Sándor gysz.
Vasvár, Riedl Ferenc gysz.
Veszprém, Horváth Pál gysz.
Zágráb, Mittelbach «Salvator» gyszertár.
Zombor, Gallé Emil.
Zolyom Stech Lajos gysz.

valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerüzárban, illatszert- és gyógyszerkereskedésében.

OVÁSI! Hamisítványoktól, nevez-tesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogpaszta és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyakra elő-forduló hamisítványaitól mindenki óvak.

Számtalan hamisító és hamisítások elárúsítói sujtattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ.

cs. kir. szabadalom-tulajdonosok Berlinben.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok

szabadalmazását esz-
köli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Hirdetések felvételnek

a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindenféle fény-
képezési gépek és készülékekkel.
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. Ár 2 frt.

GERŐ ADOLF

cipész-mester.
BUDAPEST,
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Ajánlja készítményeit
fájós lábakra.

„Toronyórák“

palota, lakatny, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. állami kedvem. gőz-erőgyára
Budapest, VII., Karáczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költséggyz. bér.

Műfogak

egész fogsorok beraknak,
a foggyökereket eltávolítják
nélkül. Fogoperációk fájda-
lom nélkül. Árak mérsé-
keltek.
Löffler F. specialista,
Budapest,
Váci-utca 25., I. emelet.

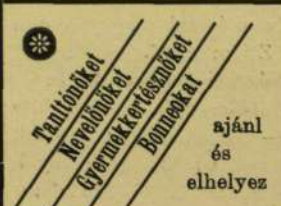
Legrégibb czég e szakmában
Magyarországon.

Türkel és Schlesinger

Fényképezési
cikkek gyári raktára,
BUDAPESTEN,
IV. ker., Károly-utca
Károly-laktanya 4. sz.
bolt.
Árjegyzék kívánatra
bérmentve küldetik.

LATZKOVITS A.

BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Os. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros
ajánlja
uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félelelet).

STOWASSER J.

hangszergyára
Budapest, II., Lánchíd-u. 5.
a cs. és kir. hadsereg szállója.
Mindennemű hang-
szerek és alkatrészek.
Igazítások a legpontosab-
ban eszközöltenek.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Vízhatlan esőköpeny, gummi sarcipó és csizmák.
Sebészeti műszerek és kötszerek stb.,
torna- és testmozg. szerek.

* SCHOTTOLA ERNŐ *

BUDAPEST, Fonó-utca.
Gummi
és linoleum szőnyegek.
Sebészeti, műszaki és pinzgazdászati
árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Ujdonságok

remek szép csipke fűzőben.
Csipke-gallérok,
jabottok, színházi fej-
kötők, val. francia le-
gyezők, diszkótenyek.
Pfeiffer Dezsőnél,
Váci-utca 22.
Nemzet: szálloda épületében.

Helyiség-változtatás.

Van szerencsénk a t. cz.
közönségnek tudtára adni,
hogy üzleti helyiségünket
Teréz-körút 5. sz.
alá helyeztük át.
Mély tisztelettel
Ohm és Simon.

A honfoglalás története.

A művelt közönség számára.

Irtá
Borovszky Samu.
Ára fűzve 1 frt. — Vásonkötésben 1 frt 60 kr.

3. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, JANUÁR 19.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fűzve — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fűzve — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
fűzve — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott vitelljű is csatolandó.

AZ ÚJ KORMÁNY.

KERÉK három heti vajúdás után megszületett,
a mi e három hét folyamán annyiszor
kétségesnek látszott, a Bánffy-kormány.
A szabadelvű pártnak ugyan kezdetül fogva
Wekerle utódjaul első sorban Bánffy Dezső báró
volt a jelöltje; de hát a válságos három hétnél
mindjárt az elsején úgy indult a kabinetválság
megoldása, hogy a Lloyd-épület optimistái is
már-már letették a Bánffy-féle kombináció meg-
valósulásáról.

A harmadik hét végén aztán fordult a kocka:
Gróf Khuen-Hédervary horvát bán visszaadt a
koronának a ráruházott megbízást.

Kuszált volt a helyzet és borús a jövőre nyíló
kilátás, a mikor báró Bánffy Dezső a múlt hét
péntekén délelben áthajtatott Budára,
a honnan megelőző este kapta a meg-
hívást királyi kihallgatásra. Előbb Pá-
pay Istvánnál, a kabinet-iroda feje-
nél járt, a kivel hosszabban értekezett
épen úgy, miként utolsó kihallgatá-
sukkor gr. Khuen-Hédervary és Széll
Kálmán. Gr. Khuen-Hédervary távo-
zásakor ezzel búcsúzott Pápaytól:

— Lehetséges elvállalnom a meg-
bizást. Széll Kálmánt ajánlottam mi-
niszterelnökkül.

Másnap Pápay Széll Kálmán ajkai-
ról hallotta ugyanezt, csak hogy más
javaslattal:

— Nagyon sajnálom, de én sem
vállalkozhattam. Bánffyt ajánlottam
a felségnek...

A mikor aztán Bánffy a kabinet-iro-
dából indulóban volt a Felső lak-
osztálya felé, abba a «kis dolgozó-
szoba»-ba, a melynek falai között ez
a mostani válság legfőbb mozzana-
taiban lefolyt, Pápay e szavakkal bo-
csátotta Bánffyt nehéz útjára:

— Az istenért, csak aztán legalább
már te ne ajánlanál egy negyediket...

Nem ajánlott. Fél óra múlva úgy
hajtatott le a várból, mint Magyar-
ország miniszterelnöke.

Legsürgősebb teendője természet-
esen az volt, hogy megválaszolja leendő
miniszterhársait. Nyomban értekezett
pártja irányadó tagjaival, s pár nap
alatt megalakította az új kabinetet.

Az újonnan alakult kormány elnökét és tag-
jait a következőkben ismertetjük.

Báró Bányffy Dezső, az új miniszterelnök, az
az erdélyi részekben kezdte meg politikai pályá-
ját. Mint főispán arról volt ismeretes, hogy ve-
gyes ajkú megyékben minden lehető és meg-
engedhető megtett a fenyegetett magyarság
mentésére és megizmosítására. Ezzel termé-
zetesen fölkelte maga ellen a nemzetiségi
izgatók ellenszenvét és ócsárlását. Bánffy bárót
azonban ez nem akadályozta munkájában. Szeme
előtt nem a nemzetiségek gyöngítése, egyedül
csak a magyarság megerősítése lebegett. És
épen ezért minden erejét arra fordította, hogy
először is társadalmilag erősítse meg a magyar
elemet. Ebből a célból a közgazdasági intéz-
mények egész sorát teremtette meg; közműve-

lőési egyesületeket létesített, a melyek az anyagi
és szellemi jólét növelésére voltak alkalmasak.
Ezeknek az intézményeknek hasznát látták ugyan
a nemzetiségek is, de azért túlzóik nem egyszer
lármát ütöttek azok miatt. A közügyekben való
fáradhatatlan buzgólkodás és a magyarságnak
ez a szeretete a Bánffy-családnak mintegy ha-
gyományra. Báró Bánffy Dezső atyja losonezi
báró Bánffy Dániel egykori főispán nyomdokain
lépett a közügyek szolgálatába, s főispáni, majd
képviselőházi szereplése után ime ma a legma-
gasabb polczra jutott, a mit a közéletben el-
het érni.

Báró Bánffy Dezső 1843 október 28-án szü-
letett Kolozsvárott s tanulmányait atyja és Ko-
lozsvárott ma is élő édes anyja (léczfalvi Gyár-
fás Anna) vezetése alatt kezdte meg. A későbbi

szervező-kiritt belőle már mint a
kolozsvári református főiskola diák-
jából. Szervezett iskolai zenekart,
többedmagával ifjusági iskolai la-
pot alapított, a melybe szorgal-
masan irt maga is, legtöbbszörre szép-
irodalmi dolgozatokat. Az ifjuság moz-
galmaiban, melyek akkor tájt a poli-
tikai helyzet folytán rendkívül élénkek
voltak, vezérszerepet vitt s higgadtsá-
gával, értelmességével már akkor biz-
tosította magának a felsőbbiséget tár-
sai között. Kolozsvárról tanulmá-
nyai befejezése után külföldre ment, a
hol aztán több egyetemen megfordult
s öregbítette képzettségét, tapasztála-
táit. Haza térve, fiatalon megházaso-
dott, feleségül vevén egy másik elő-
kelő erdélyi család tagját, Kemény
Mária bárónőt. Házassága boldog, de
rövid ideig tartó volt. Nejét, ki több
gyermekkel ajándékozta meg, korán
elragadta a halál. (Két évvel ezelőtt
másodszor is megvált, feleségül
vevén a szintén erdélyi származású
Máthé Ilonát.) Báró Bánffy apanya-
falusi terjedelmes gazdaságát jó ideig
maga vezette, majd pedig tevékeny
részt vett a Tisza Kálmán vezetése
alatt állott balközéppárt vidéki szer-
vezésében és küzdelmeiben. A het-
venes évek elején, ugyane párt pro-
grammja alapján, Belső-Szolnokme-
gyében képviselővé is jelölték, de
a kormánypárti jelölttel szemben

BÁRÓ BANYFFY DEZSŐ, MINISZTERELNÖK.

főváros legszebb látványossága

az Andrássy-út végén

Fesztly Árpád óriási körképe:

a magyarok bejövetele.

Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet
legnagyobb alkotása. Egy 1800 méternyi e szétra szőtt vász-
non s a hozzá épített koralaku palotában a magyaroknak a
volóczi völgybe való beérkezését tünteti fel.

A kép szembetűnő részei:

1. Árpád és a vezérek.
2. A harc a szláv had maradvékával.
3. Latorcz és a fogoly szlávok.
4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása
az ökrös szekerekben. Előttük a pogány oltár a rajta
haladó szláv pappal.
5. A nőrablás.
6. A pogány magyarok fehérő-áldozata. A táltos, a
kádár, táncos leányok, bonczok igricek és dobosok
csoportja.
7. Sátorverő magyarság.

A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkási vár-
hegy, a Latorca-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb.
még földre terjedő messzeségben látható.

Látható délelőtti 9 óratól esti 9 óráig.

Este villamvilágításnál.

Belépő díj 50 krajczár.

PSERHOFER J.-féle gyógyszer-tár

Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel“

vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt „Egyetemes labdacskók“nak neveztek jogosan megér-
demlik ez utóbbi nevet, mivel ezek a labdacskók nagyon sok betegségben használhatók
kittűnő hatással. Ezek a labdacskók sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és ke-
vés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kittűnő házi-
szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacskókat házi szerek különösen ama bajok
ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epekerin-
gés zavara, májbaj, bélgöngyöcség, felfújódások, az agybanvaló vértolul-
ások, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különösen jó hatással
vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges
fejfájásban stb. A vértisztító labdacskók hatása enyhe, fájdalommentes nem okoznak és így
a leggyöngébb betegek és gyermekek is bizvást bevehetik.

Ezen vértisztító labdacskók több mint 100 év óta tisztá és hamisítatlan minőségben
kaphatók az «arany birodalmi almához» címzett gyógyszer-tárban Bécsben Singer-
strasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacskót tartalmazó doboz (akutulya) ára 21 kr.
o. 6. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi
küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előleges beküldésénél (mi legjobban postautalványval eszközöltenek)
bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 cso-
mag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 20 kr. és 10 csomag
9 frt 20 krba kerül. — Ezenkívül még mindennemű megbízások elfogadhatnak s a
leggyorsabban és legolcsóbban teljesítetnek az «arany birodalmi almához» cím-
zett gyógyszer-tárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdacskók valódiak, melyeknek használati utasítása
J. Pserhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz
fődelén vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapest, Török
József gyógyszer-tárban, Király-utca 12. sz. a.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden
könyvkereskedésben kapható:

A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS

MAI ÉRVÉNYÉBEN.

A perrendtartási törvények (1868: LIV., 1881: LIX., 1893:
XVIII. és 1893: XIX. törvények) szerves összefüggésben.

Rendes és sommás eljárás.

Eljárás a fizetési meghagyásoknál.

Egybeállította s felvilágosító jegyzetekkel ellátta

Dr. FRANK SALA.

Ára vásonkötésben 1 forint 50 kr.